

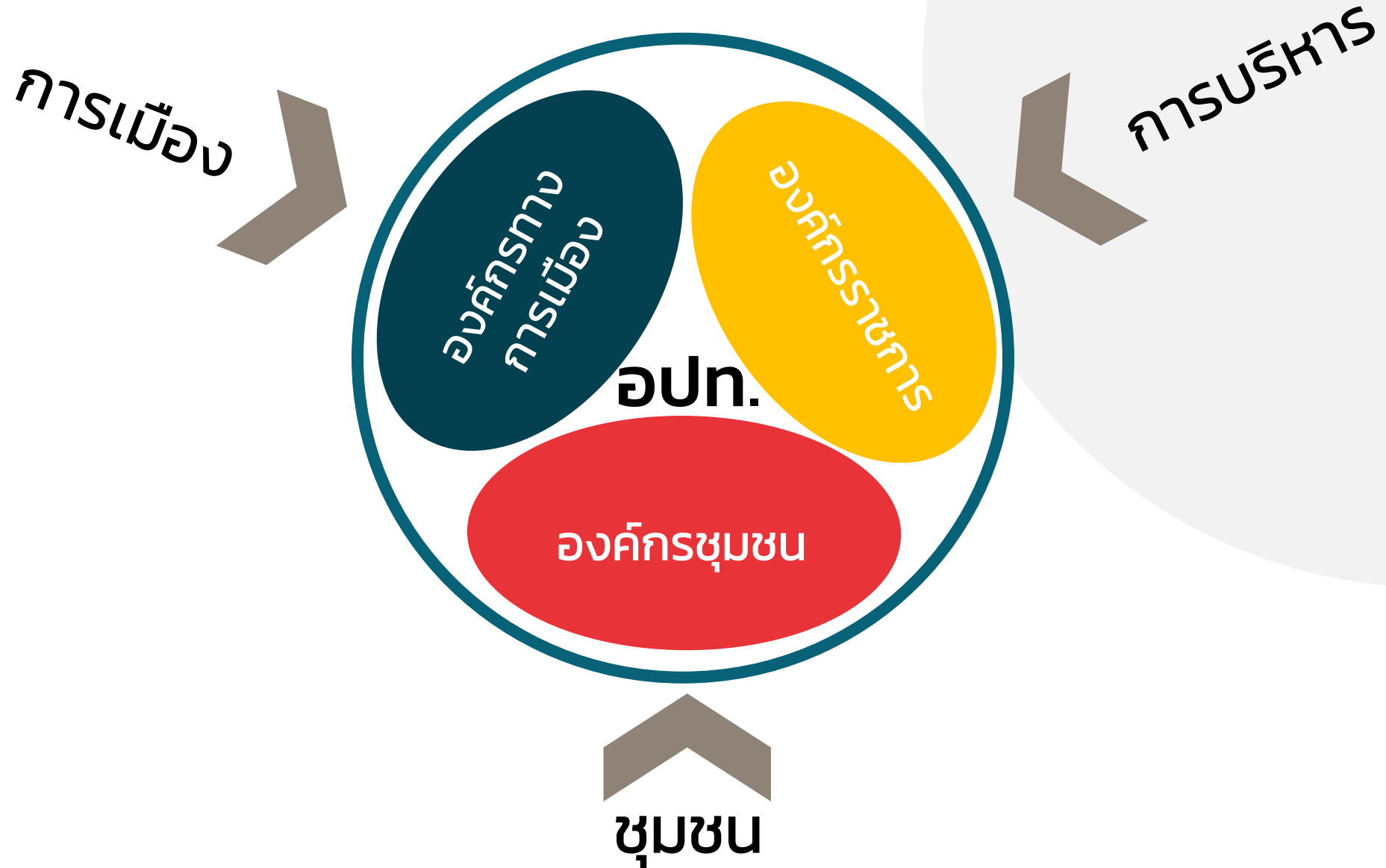
การบริหารจัดการ การมีส่วนร่วม ของประชาชน

รองศาสตราจารย์ ดร.อรรถัย ก๊กผล
รองเลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า

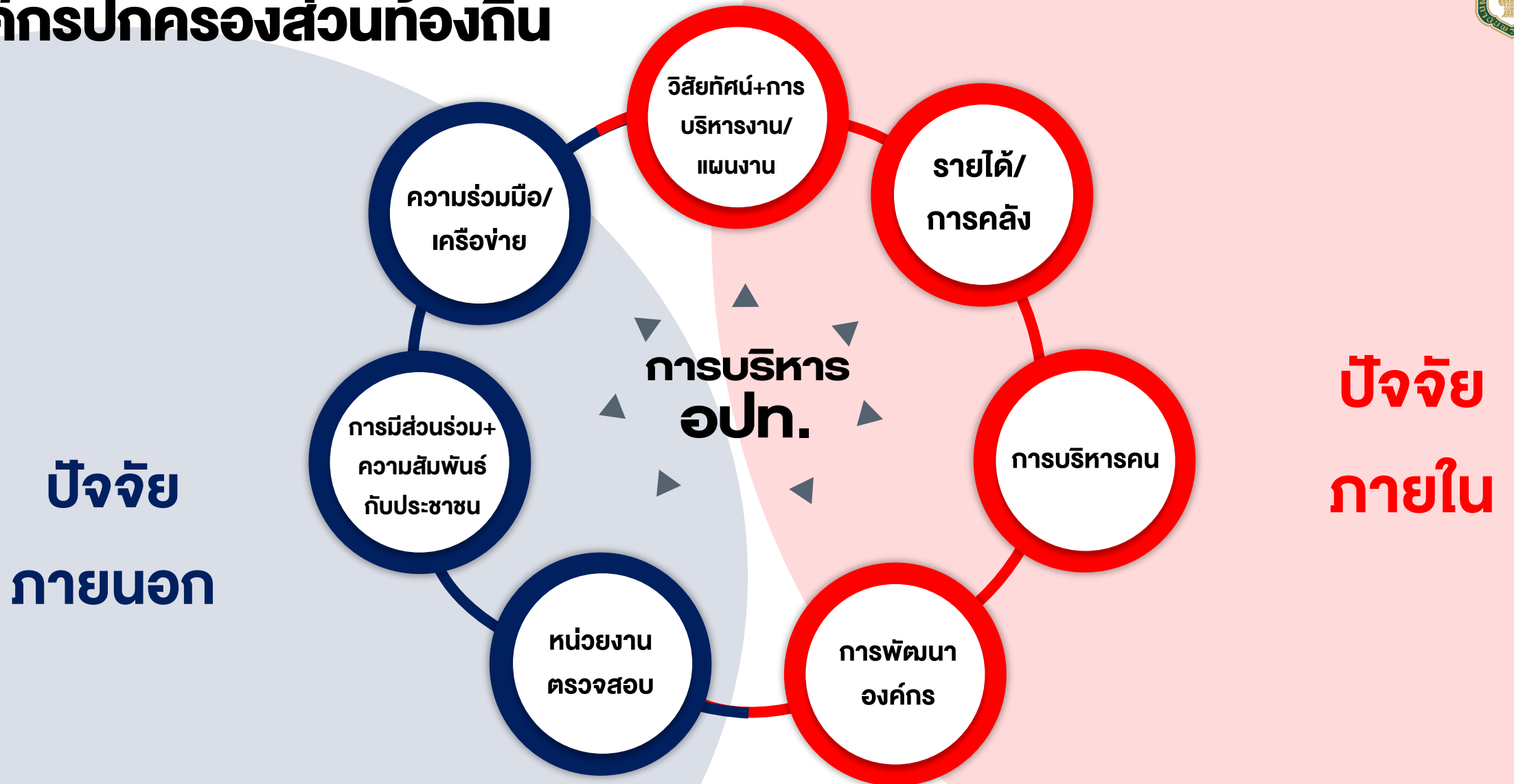

3 มิติ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

การบริหารจัดการของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ท่านคิดว่าปัจจัยชี้ขาดความสำเร็จของการปกครองส่วนท้องถิ่นคือข้อใด ?

- 1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอในการบริหารงาน
- 2 ผู้นำมีวิสัยทัศน์และความสามารถการบริหาร
- 3 ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างตื่นตัวในการเมืองและการบริหารท้องถิ่น
- 4 กระบวนการตรวจสอบการทำงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรัดกุม

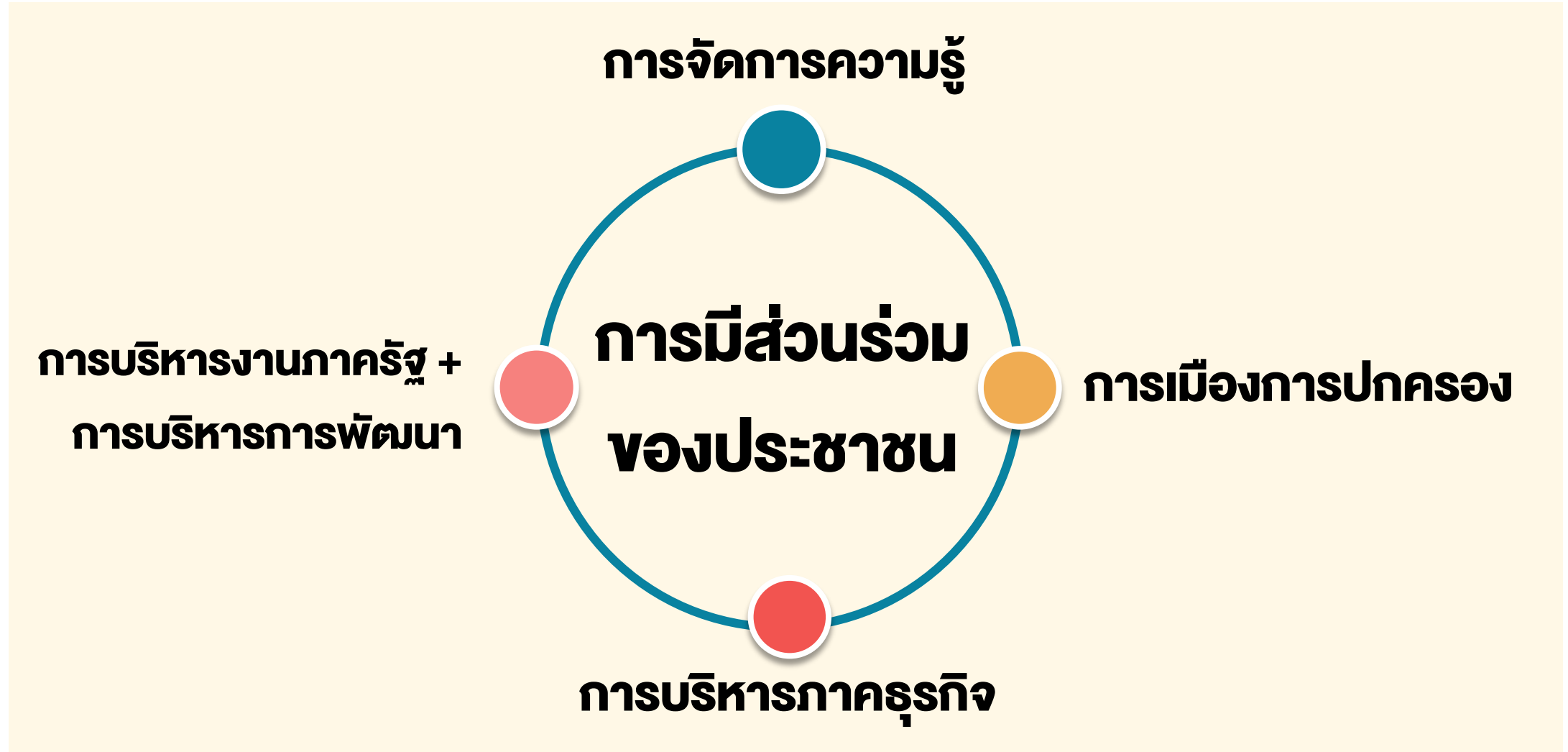

การมีส่วนร่วมของประชาชนหมายถึงอะไร ? สำคัญอย่างไรในการเมืองและการบริหารท้องถิ่น ?

สาขาวิชาที่หลากหลาย ความสนใจต่อหลักการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation)

หมายถึงการที่ประชาชนเข้าไปร่วมกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อผลประโยชน์ของประชาชนโดยส่วนรวมอย่างแท้จริง ทั้งนี้ต้องอยู่บนพื้นฐานของการที่ประชาชนจะต้องมีอิสระในทางความคิด มีความรู้ความสามารถในการกระทำละมีความเต็มใจที่จะเข้าร่วมต่อกิจกรรมนั้นๆ โดยที่การมีส่วนร่วมของประชาชนจะต้องมีลักษณะการเข้าร่วมของครบวงจรตั้งแต่ต้นจนถึงสิ้นสุด กล่าวคือ **เริ่มตั้งแต่การเกิดจิตสำนึกในตนเองและถือเป็นภาระหน้าที่ของตน ร่วมคิด ร่วมกันวางแผนงาน ร่วมดำเนินงาน ร่วมติดตามประเมินผล ร่วมรับผลประโยชน์**

ความหมายของ
การมีส่วนร่วมของประชาชน
เปลี่ยนแปลงไปตามบริบททาง
สังคมและการเมือง

ประชาธิปไตยทางตรงและ
ประชาธิปไตยทางตรงที่
ประชาชนมีส่วนร่วม

ความหมายมีขอบเขตกว้างขึ้น

- การเข้าชื่อเสนอร่างกฎหมายและถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
- การรวมกลุ่มเรียกร้องทางการเมืองโดยตรง
- การให้ความเห็นและลงประชามติ

การปกครอง
ประชาธิปไตย
แบบตัวแทน

- การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
- การลงสมัครรับเลือกตั้ง

ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน

แนวคิดการบริหารการพัฒนา มีการให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่หลากหลายแตกต่างกัน ออกเป็น 3 แนวทาง

หลักธรรมาภิบาลและการมีส่วนร่วมของประชาชน

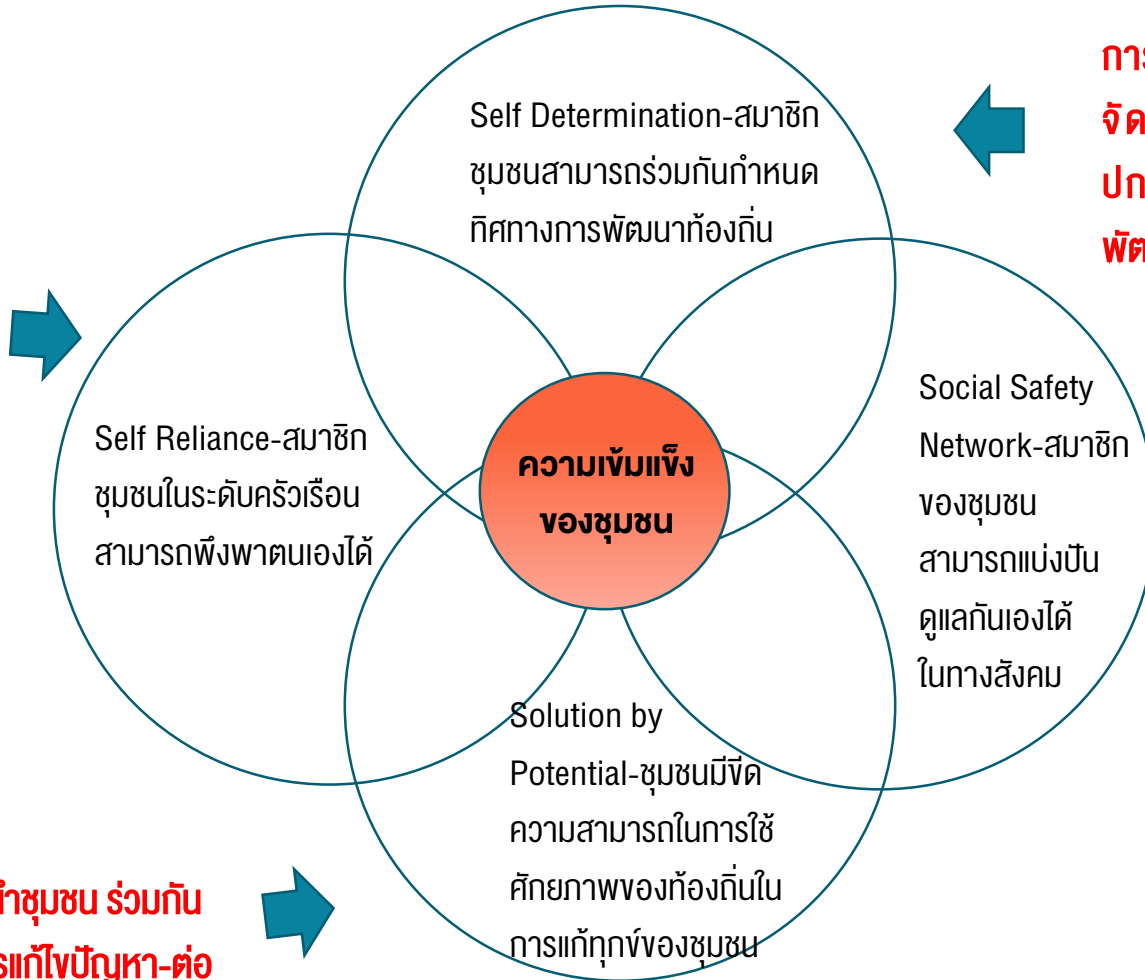
- ทำให้การบริหารงานภาครัฐ สอดรับกับหลักธรรมาภิบาล
- ทำให้การพัฒนางองค์กร สอดคล้องกับเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA)
- สร้าง meaningful decisions
- ใช้ทรัพยากรสาธารณะอย่างฉลาดและรอบคอบ
- ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสาธารณะต่างๆ
- สอดคล้องกับบทบาทภาครัฐสมัยใหม่ที่เป็น facilitator
- ทำให้บริการสาธารณะดีขึ้น
- มีความไว้วางใจในความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐกับประชาชน

การปกครองท้องถิ่น ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม และความเข้มแข็งของชุมชน

ความสามารถของครัวเรือนในการเข้าถึงปัจจัยการผลิต, โอกาสและทรัพยากรใหม่ๆที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดสรรทรัพยากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแผนการพัฒนาท้องถิ่น

สมาชิกและแกนนำชุมชน ได้รับการดูแลทางสังคม โดยการจัดบริการสาธารณะและสวัสดิการชุมชนโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและแกนนำชุมชน ร่วมกันค้นหาและพัฒนา “ทุนท้องถิ่น” ในการแก้ไขปัญหา-ต่อยอดการพัฒนาของชุมชน

ประชาธิปไตย
และ
ประชาธิปไตย **ทำเองกัน**

ความหมายของประชาธิปไตย

Demos

Kratos

Democracy

คำว่า ประชาธิปไตย หรือ Democracy มีรากศัพท์มาจากภาษากรีก 2 คำ คือคำว่า **Demos** แปลว่า **ประชาชน** และ **Kratos** แปลว่า **ปกครอง** เมื่อรวมกันจึงแปลว่า **การปกครองโดยประชาชน** ในภาษาไทย แปลตามศัพท์คือ “ประชาชน” + “อำนาจอธิปไตย” นั่นคือประชาชนเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดในการปกครอง หรืออำนาจสูงสุดในการปกครองเป็นของประชาชน ดังนั้นจึงเป็นที่เข้าใจร่วมกันว่า ประชาชน คือ หัวใจของประชาธิปไตย

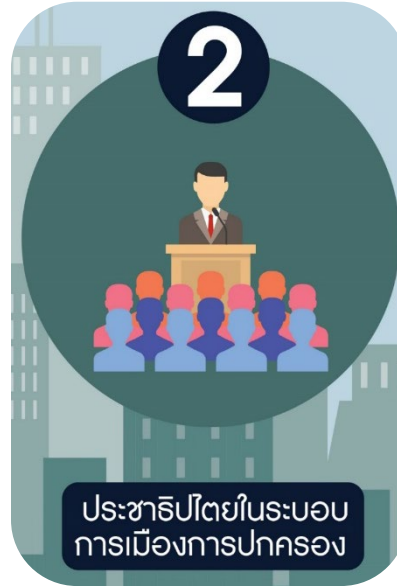

3 ความหมายของประชาธิปไตย

ประชาธิปไตย
ในฐานะอุดมการณ์

ประชาธิปไตยในฐานะอุดมการณ์ : ในมิตินี้ ประชาธิปไตยหมายถึง ระบบความคิด ความเชื่อ และการให้คุณค่าในสังคมที่ให้อำนาจกับหลักการ สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของปัจเจกบุคคล รวมทั้งหลักการที่ให้ประชาชนมีอำนาจสูงสุดในการตัดสินใจ เพื่อมุ่งให้สมาชิกของสังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

ประชาธิปไตยในระบอบ
การเมืองการปกครอง

ประชาธิปไตยในระบอบการเมืองการปกครอง : ในมิตินี้ ประชาธิปไตยเป็นเรื่องของการจัดความสัมพันธ์ของประชาชนและสถาบันต่าง ๆ ในการใช้อำนาจอธิปไตยตามกฎหมายในการบริหารและจัดการประเทศ หัวใจของระบอบประชาธิปไตย คือ ระบอบที่จัดความสัมพันธ์ทางอำนาจโดยที่ประชาชนมีอำนาจมากในการจำกัดอำนาจของผู้ปกครอง นอกจากนี้ประชาชนยังมีความเท่าเทียมกัน นั่นคือเน้นความเสมอภาค

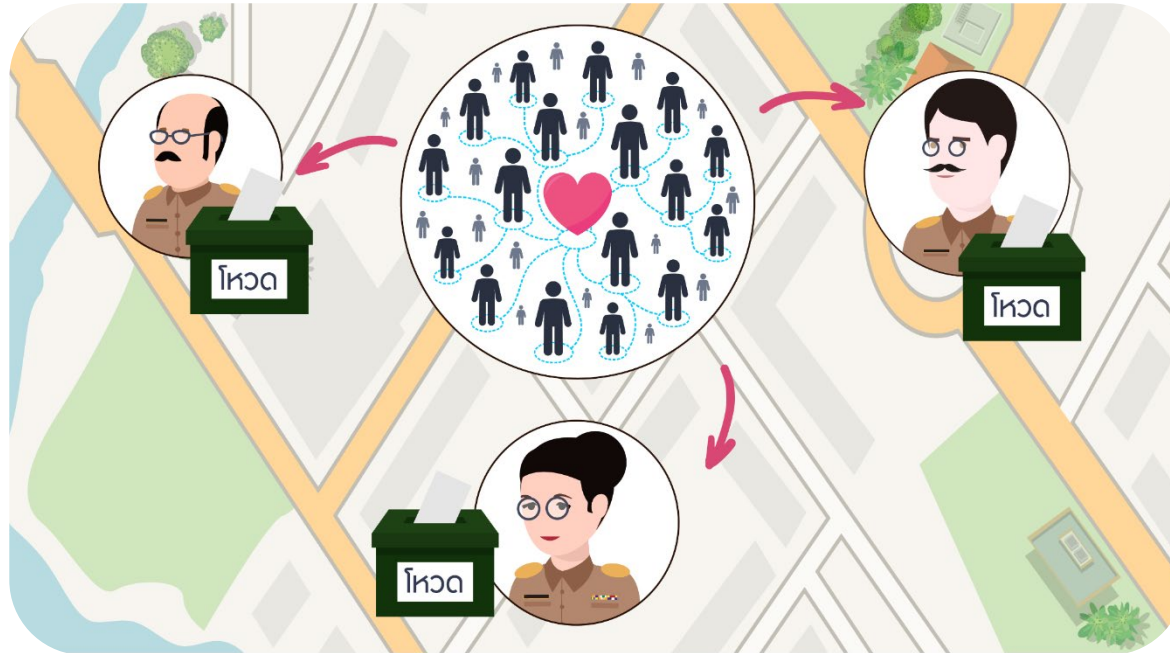
ประชาธิปไตย
ในฐานะวิถีดำเนินชีวิต

ประชาธิปไตยในฐานะวิถีดำเนินชีวิต : ในมิตินี้ ประชาธิปไตยให้ความสำคัญกับประชาธิปไตยที่จับต้องได้และเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตประจำวัน เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกัน วิธีการดำเนินชีวิตแบบประชาธิปไตยจะยึดหลักความเสมอภาค เสรีภาพ ภราดรภาพ และศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์โดยใช้เหตุผลในการตัดสินปัญหาหรือข้อขัดแย้งระหว่างกัน รู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างมีสติสัมปชัญญะ ปราศจากอคติ และสนใจกิจการบ้านเมืองและเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง รวมทั้งมีความรับผิดชอบร่วมกัน

รูปแบบของประชาธิปไตย

Representative Democracy

ประชาธิปไตยที่ประชาชนใช้อำนาจผ่านตัวแทน (Representative Democracy) เป็นรูปแบบประชาธิปไตยที่ประชาชนไม่ได้ใช้อำนาจโดยตรง แต่ใช้อำนาจผ่านการเลือกตั้งตัวแทน นั่นคือ ประชาชนเลือกตั้งตัวแทนเพื่อไปทำหน้าที่แทนตนในการปกครอง เช่น การออกกฎหมาย การตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล รวมทั้งเป็นตัวแทนไปบริหารประเทศแทน ประชาธิปไตยรูปแบบนี้ให้ความสำคัญกับการเลือกตั้งตัวแทนเข้ามาทำหน้าที่แทนประชาชน

รูปแบบของประชาธิปไตย

Direct Democracy

ประชาธิปไตยที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมโดยตรง (Direct / Participatory Democracy) รูปแบบนี้เป็นประชาธิปไตยที่ประชาชนใช้อำนาจโดยตรงไม่ต้องผ่านผู้แทน เช่น อำนาจในการเสนอร่างกฎหมาย อำนาจในการถอดถอนหรือตรวจสอบฝ่ายบริหาร หัวใจของประชาธิปไตยไม่ใช่การเลือกตั้งเท่านั้น แต่เป็นการให้ประชาชนไปมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงมากขึ้น

รูปแบบของประชาธิปไตย

Deliberative Democracy

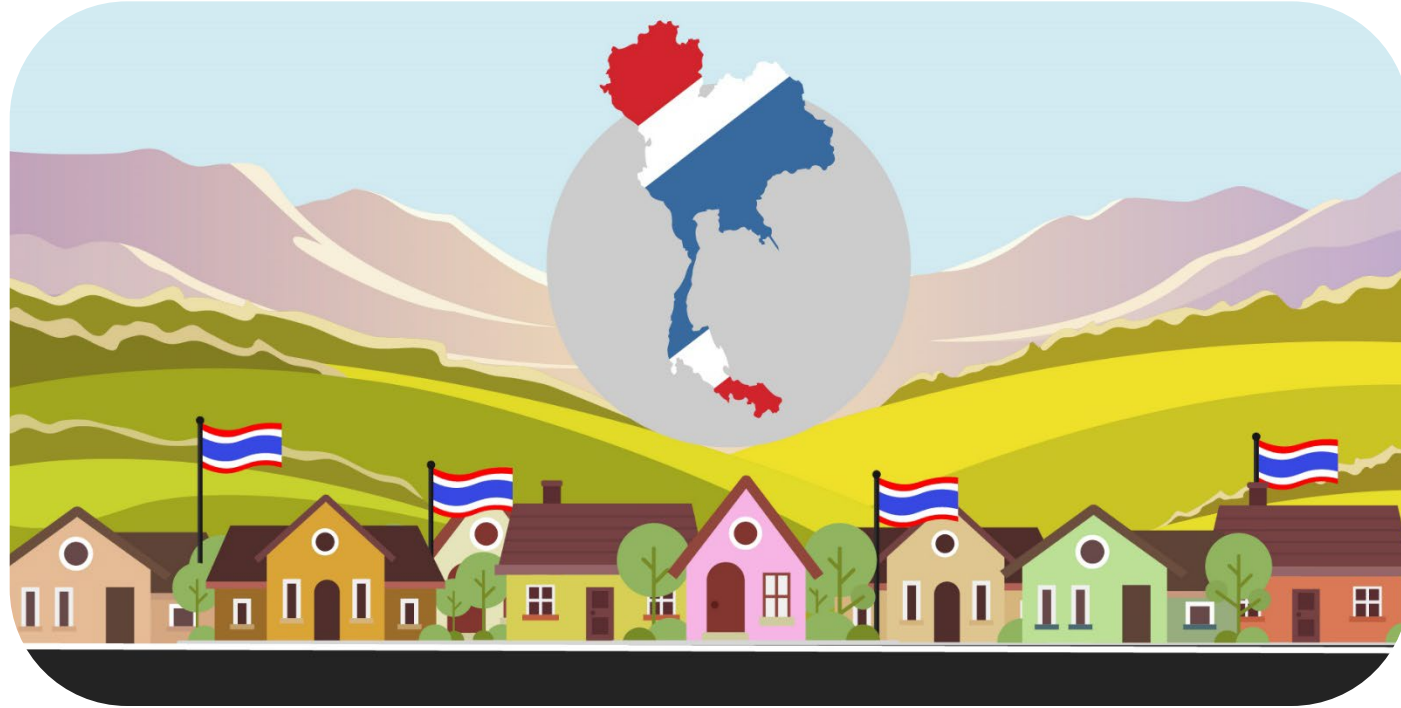

ประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือ (Deliberative Democracy) ประชาธิปไตยรูปแบบนี้ให้ความสำคัญกับวิธีการได้มาซึ่งฉันทามติหรือข้อสรุปที่ทุกฝ่ายยอมรับร่วมกัน โดยเน้นความเท่าเทียมของโอกาสที่จะตัดสินใจและแสดงความคิดเห็น

รูปแบบของประชาธิปไตย

Local Democracy

ประชาธิปไตยท้องถิ่น (Local Democracy) นอกจากประชาธิปไตยในระดับชาติ ประชาธิปไตยสามารถส่งเสริมในเกิดขึ้นในระดับท้องถิ่น ซึ่งนักวิชาการมองว่าถึงแม้ประชาธิปไตยยึดหลักการเดียวกัน หากแต่ประชาธิปไตยระดับชาติและระดับท้องถิ่นมีความแตกต่างกัน

ประชาธิปไตยท้องถิ่น : สำคัญและองค์ประกอบ

การเลือกผู้แทนและความ
พร้อมรับพิດชอบของ
ผู้แทนต่อประชาชน

ประชาชนเข้ามามีส่วนใน
กิจกรรมสาธารณะโดยตรง

การส่งเสริมวิถีพลเมือง
และ
บ่มเพาะทุนทางสังคม

ประชาธิปไตยท้องถิ่น : สำคัญและองค์ประกอบ

การเลือก ผู้แทน และความรับผิดชอบต่อ
ของผู้แทนต่อประชาชน

ประชาธิปไตยท้องถิ่นเกี่ยวข้องกับการ
เปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่ได้
*เลือกตัวแทน*เข้าไปทำหน้าที่เป็น
ผู้บริหารและ/หรือสภาท้องถิ่น ภายใต้
กลไกของ*ความรับผิดชอบต่อ*
(Accountability) ผู้แทนต้องมีความ
รับผิดชอบต่อประชาชน รัฐต้อง
มอบหมายให้องค์กรท้องถิ่นมีอำนาจอิสระ
ในการตัดสินใจประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ
ท้องถิ่นด้วยทรัพยากรที่เพียงพอตาม
หลักการ “เริ่มต้นที่ท้องถิ่น”

ประชาธิปไตยท้องถิ่น : สำคัญและองค์ประกอบ

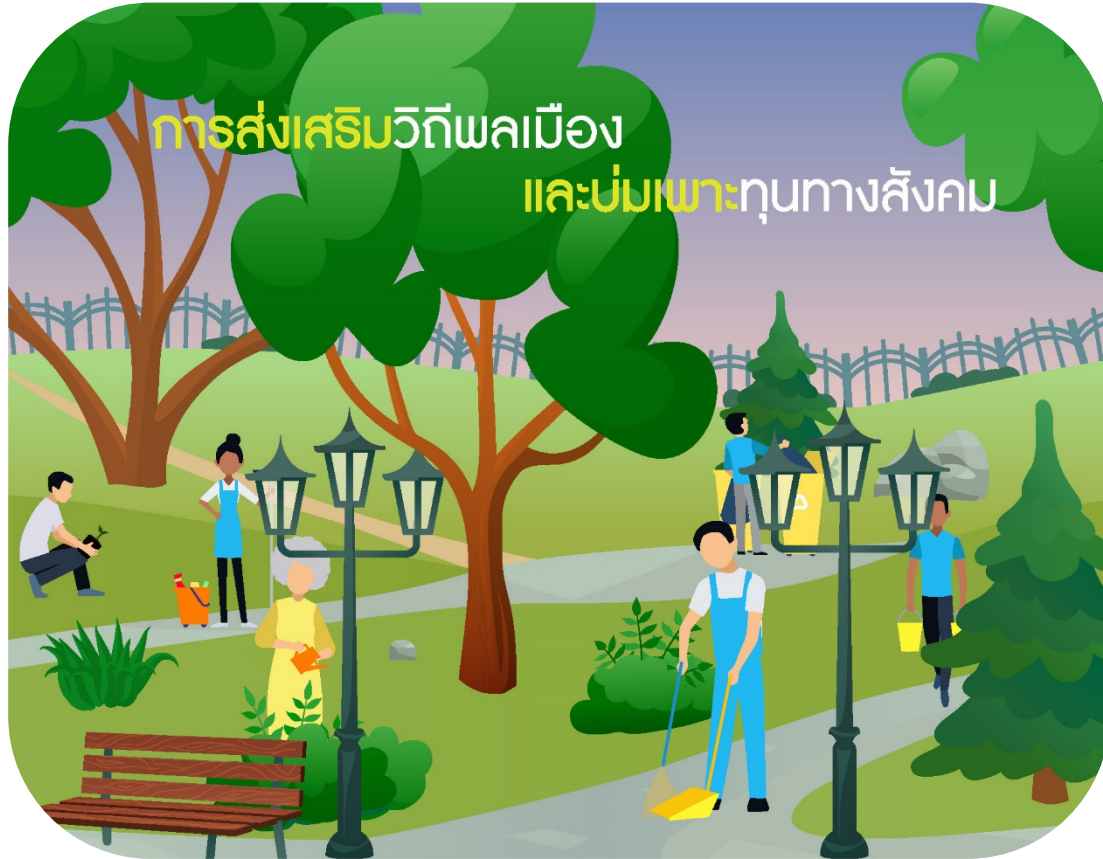
ประชาชนเข้ามามีส่วนใน
กิจกรรมสาธารณะของท้องถิ่นโดยตรง

ประชาธิปไตยท้องถิ่นเกี่ยวข้องกับการ*เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนในการตัดสินใจโดยตรง*ในกิจการสาธารณะของท้องถิ่น ผ่านการปรึกษาหารือ การถกเถียงแลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็น ให้ประชาชนมาร่วมแรงร่วมใจในการทำงานเพื่อชุมชน เพื่อให้บริการสาธารณะเป็นเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง โดยนัยยะนี้สอดคล้องกับประชาธิปไตยโดยประชาชน ไม่ใช่ประชาธิปไตยของประชาชน หรือเพื่อประชาชนเท่านั้น

ประชาธิปไตยท้องถิ่น : สำคัญและองค์ประกอบ

ประชาธิปไตยท้องถิ่นเกี่ยวข้องกับ**การส่งเสริมวิถีพลเมืองและบ่มเพาะทุนทางสังคม (Social Capital)** ผ่านการส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มรูปแบบต่าง ๆ เช่น ชมรมกีฬา กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มเยาวชน กลุ่มละแวกบ้าน และมีการชักชวนทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม การรวมกลุ่มทางสังคมเช่นนี้สามารถฝึกให้ประชาชนเรียนรู้การทำงานส่วนรวม เรียนรู้ความสัมพันธ์ในแนวราบ สร้างเครือข่ายทางสังคมที่เอื้ออาทรต่อกัน และพัฒนาความเป็นพลเมืองในที่สุด ซึ่งพลเมืองเหล่านี้จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ส่วนรวมตามมิตที่สองได้อย่างมีคุณภาพ

การมีส่วนร่วมของประชาชน

องคกรปกครองส่วนท้องถิ่น

และ

รัฐธรรมนูญใหม่

ประชาชนจะมีส่วนร่วมในทางการเมืองได้อย่างไร ?

- เข้าชื่อกันเพื่อเสนอกฎหมาย
- การเข้าชื่อเสนอกฎหมายท้องถิ่น (ข้อบัญญัติท้องถิ่น)
- เข้าชื่อเพื่อแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ
- ตรวจสอบการทำงานของรัฐ
- มีส่วนร่วมในกระบวนการรับฟังความคิดเห็นก่อนการดำเนินการใด ๆ ของรัฐที่ส่งผลกระทบต่อชุมชน
- ขอให้หน่วยงานรัฐเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร / การดำเนินงาน
- ออกเสียงประชามติ
- อื่น ๆ

- ตั้งพรรคการเมือง
- ลงสมัครรับเลือกตั้ง สส. , สมาชิกสภาท้องถิ่น, ผู้บริหารท้องถิ่น
- ตรวจสอบการทำงานของนักการเมือง
- การเข้าชื่อถอดถอนนักการเมืองและข้าราชการระดับสูงออกจากตำแหน่ง
- การถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น
- เลือกตั้ง สส.
- เลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น / ผู้บริหารท้องถิ่น
- สนับสนุนพรรคการเมือง

การเข้าชื่อกันเพื่อเสนอกฎหมาย

มาตรา ๔๓ บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิ เข้าชื่อกันเพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐ ให้ดำเนินการใดอันจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนหรือชุมชน หรืองดเว้นการดำเนินการใดอันจะกระทบต่อความเป็นอยู่อย่างสงบสุขของประชาชนหรือชุมชน และได้รับแจ้งผลการพิจารณาโดยรวดเร็ว

* ทั้งนี้ หน่วยงานของรัฐต้องพิจารณาข้อเสนอแนะนั้น โดยให้ประชาชนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพิจารณาด้วย ตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ *

มาตรา 133 การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยการเข้าเสนอชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า 10,000 คน เพื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับหมวด 3 ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย หรือหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ

ขั้นตอนการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ซึ่งปัจจุบันตาม พ.ร.บ. ว่าด้วย การเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. 2564

1. ริเริ่มเสนอร่างพ.ร.บ. ใช้คนไม่น้อยกว่า 20 คน

- ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวนไม่น้อยกว่า 20 คน ยื่นความประสงค์ต่อประธานรัฐสภา โดยต้องจัดทำร่างพ.ร.บ. พร้อมหลักการและเหตุผลไปเสนอด้วย

2. ประธานฯ ตรวจสอบหลักการและเนื้อหาภายใน 15 วัน

- ประธานรัฐสภาจะตรวจสอบว่ามีหลักการและเนื้อหาเป็นไปตามหมวด 3 สิทธิเสรีภาพของปวงชนชาวไทย และหมวด 5 หน้าที่ของรัฐหรือไม่ โดยประธานรัฐสภาจะต้องพิจารณาให้เสร็จภายใน 15 วัน
- หากเห็นว่าร่างพ.ร.บ. ที่เสนอมานั้น หลักการและเนื้อหาไม่เป็นไปตามหมวด 3 และหมวด 5 ของรัฐธรรมนูญ ให้แจ้งผู้ริเริ่มทราบเป็นหนังสือพร้อมทั้งส่งเรื่องคืน เพื่อประชาชนจะได้ไม่ต้องไปเสียเวลาและเงินทุนในการระดมรายชื่อ

3. ชักชวนประชาชนเข้าชื่อไม่กำหนดระยะเวลา

- ผู้ริเริ่มนำร่างพ.ร.บ. นั้นไปชักชวนประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้ลงลายมือชื่อร่วมกันเสนอ โดยเอกสารการลงลายมือชื่อทุกแผ่นจะต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับ 1) ชื่อสกุล 2) เลขประจำตัวประชาชน 3) ข้อความปรากฏเพื่อให้ทราบว่าเป็นการลงลายมือชื่อเพื่อเสนอร่างพ.ร.บ. ได้ที่ใด
- โดยประชาชนที่ร่วมเข้าชื่อ ต้องแนบสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนพร้อมลงชื่อรับรองสำเนาถูกต้องด้วย แต่ไม่ต้องแนบสำเนาทะเบียนบ้าน

ขั้นตอนการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ซึ่งปัจจุบันตาม พ.ร.บ. ว่าด้วย การเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. 2564

4. ครบหมื่นชื่อยื่นคำร้องต่อประธาน รัฐสภา

- โดยมีเอกสารดังนี้
- 1. สำเนาร่างพ.ร.บ.ที่จะเสนอให้รัฐสภาพิจารณา พร้อมทั้งบันทึกหลักการและเหตุผลในการเสนอ
- 2. เอกสารการลงลายมือชื่อของประชาชนจำนวนไม่น้อยกว่า 10,000 คน พร้อมด้วยสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน
- 3. บัญชีรายชื่อผู้แทนของผู้เข้าชื่อเสนอร่างพ.ร.บ.จำนวนไม่เกิน 60 คน ที่จะทำหน้าที่ชี้แจงร่างพ.ร.บ. ต่อสภาและเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพ.ร.บ.นั้น

5. ตรวจสอบไม่ถึงหมื่นชื่อ ต้องหา เพิ่มภายใน 90 วัน

- ประธานรัฐสภาตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนของเอกสารให้แล้วเสร็จภายใน 45 วัน / ส่งให้กรมการปกครองตรวจสอบความมีตัวตนและมีสิทธิเลือกตั้งของผู้เสนอกฎหมาย ถ้าเห็นว่าถูกต้องแล้วประธานจะจัดให้มีการประกาศรายชื่อของผู้เข้าชื่อเสนอร่างพ.ร.บ.ฉบับนั้นต่อไป
- หากมีรายชื่อประชาชนหรือมีเอกสารไม่ถูกต้องครบถ้วน ทำให้จำนวนผู้เข้าชื่อมีจำนวนไม่ถึง 10,000 คน ให้แจ้งเป็นหนังสือไปยังผู้ริเริ่มเพื่อให้จัดให้เข้าชื่อเสนอเพิ่มเติมให้ครบ ภายใน 90 วัน

6. ประกาศรายชื่อให้ประชาชน ตรวจสอบก่อนเข้าสภา

- www.parliament.go.th
- จัดทำบัญชีรายชื่อเพื่อให้ประชาชนได้ตรวจสอบ ณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้สภาผู้แทนราษฎร
- มีหนังสือแจ้งไปยังผู้มีรายชื่อเป็นผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายทุกคน
- ***หากผู้ใดพบว่า มีรายชื่อของตนเป็นผู้เข้าชื่อเสนอร่างพ.ร.บ.นั้น โดยที่ไม่ได้ร่วมลงชื่อเสนอ สามารถยื่นคำร้องคัดค้านต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้ขีดฆ่ารายชื่อออกหากพ้นกำหนด 30 วัน ไม่มีผู้ใดคัดค้านให้ถือว่ารายชื่อนั้น เป็นชื่อที่ถูกต้อง***

ขั้นตอนการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ซึ่งปัจจุบันตาม พ.ร.บ. ว่าด้วย
การเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. 2564

7. เมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการข้างต้นแล้วประธาน
รัฐสภาจะพิจารณานำร่างพ.ร.บ. นั้นเข้าสู่ระเบียบ
วาระการประชุมของสภา

- สภาจะพิจารณาว่าจะออกเป็นกฎหมายหรือไม่ ทั้งนี้หาก
ประธานสภาเห็นว่าร่างพ.ร.บ. ฉบับดังกล่าวเกี่ยวกับ
การเงินจะต้องส่งให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาก่อนด้วย

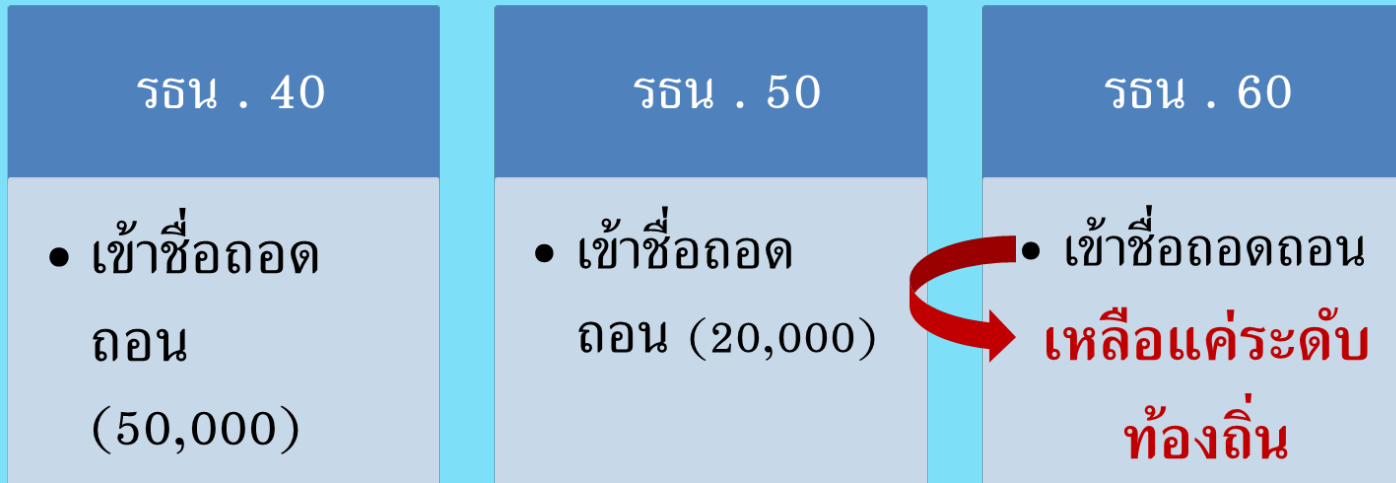
การเข้าชื่อแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

มาตรา 256 การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ให้กระทำได้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ดังต่อไปนี้

(1) ญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมต้องมาจากคณะรัฐมนตรี หรือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 5 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร หรือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 5 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา **หรือจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า 50,000 คนตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย**

การเข้าชื่อกันเพื่อถอดถอนนักการเมือง

มาตรา 254 ของรัฐธรรมนูญ ฉบับ 2560 ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิเข้าชื่อกันเพื่อเสนอข้อบัญญัติหรือเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 41 บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิ

- (1) ได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ
- (2) เสนอเรื่องราวร้องทุกข์ต่อหน่วยงานของรัฐและได้รับแจ้งผลการพิจารณาโดยรวดเร็ว
- (3) ฟ้องหน่วยงานของรัฐให้รับผิดชอบเนื่องจากการกระทำหรือการละเว้นการกระทำของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ

สิทธิในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ

มาตรา 44 (การชุมนุม) บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยสาธารณะ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐ

มาตรา 51 การใดที่รัฐธรรมนูญบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของรัฐตามหมวดนี้ ถ้าการนั้นเป็นการทำเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนโดยตรง ย่อมเป็นสิทธิของประชาชนและชุมชนที่จะติดตามและเร่งรัดให้รัฐดำเนินการ รวมตลอดทั้งฟ้องร้องหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดให้ประชาชนหรือชุมชนได้รับประโยชน์นั้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 59 รัฐต้องเปิดเผยข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐที่มีใช้ข้อมูลเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐหรือเป็นความลับของทางราชการตามที่กฎหมายบัญญัติ และต้องจัดให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารดังกล่าวได้โดยสะดวก

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560

มาตรา 77 ก่อนการตรากฎหมายทุกระดับ รัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้าน และเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอน เมื่อกฎหมายมีผลใช้บังคับแล้ว รัฐพึงจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายทุกรอบระยะเวลาที่กำหนด โดยรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วย เพื่อพัฒนานกฎหมายทุกระดับให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป

มาตรา 78 รัฐพึงส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ ด้านต่าง ๆ การจัดทำบริการสาธารณะทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ รวมตลอดทั้งการตัดสินใจทางการเมือง และการอื่นใดบรรดาที่อาจมีผลกระทบต่อประชาชนหรือชุมชน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องต่างๆ ของรัฐ ผ่านการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

มาตรา 58 การดำเนินการของรัฐที่อาจมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพ อนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดของประชาชนหรือชุมชนหรือสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรง รัฐต้องดำเนินการให้มีการศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนหรือชุมชน และจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียและประชาชนและชุมชนที่เกี่ยวข้องก่อน เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาดำเนินการหรืออนุญาตตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 65 ในกฎหมายว่าด้วยการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนทุกภาคส่วนอย่างทั่วถึงด้วย

มาตรา 178 ให้มีกฎหมายกำหนดวิธีการที่ประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และได้รับการเยียวยาที่จำเป็นอันเกิดจากผลกระทบของการทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ

การมีส่วนร่วมในของประชาชนกับการปกครองท้องถิ่น

- มาตรา 252 (**การเลือกตั้งหรือลงสมัครรับเลือกตั้ง**) สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง ผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้งหรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น หรือในกรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ จะให้มาโดยวิธีอื่นก็ได้ แต่ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนด้วย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง และหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ
- มาตรา 253 (**เปิดเผยข้อมูล**) ในการดำเนินงาน ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น เปิดเผยข้อมูลและรายงานผลการดำเนินงาน ให้ประชาชนทราบ รวมตลอดทั้งมีกลไกให้ประชาชนในท้องถิ่น
- มาตรา 254 (**เข้าชื่อ**) ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิ เข้าชื่อ กันเพื่อเสนอข้อบัญญัติหรือเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น ได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กฎหมายบัญญัติ

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2540

มาตรา ๙ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างน้อยดังต่อไปนี้ไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

(๑) ผลการพิจารณาหรือคำวินิจฉัยที่มีผลโดยตรงต่อเอกชน รวมทั้งความเห็นแย้งและคำสั่งที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาวินิจฉัยดังกล่าว

(๒) นโยบายหรือการตีความที่ไม่เข้าข่ายต้องลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา ตามมาตรา ๗ (๔)

(๓) แผนงาน โครงการ และงบประมาณรายจ่ายประจำปีของปีที่กำลังดำเนินการ

(๔) คู่มือหรือคำสั่งเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีผลกระทบต่อสิทธิหน้าที่ของเอกชน

(๕) สิ่งพิมพ์ที่ได้มีการอ้างอิงถึงตามมาตรา ๗ วรรคสอง

(๖) สัญญาสัมปทาน สัญญาที่มีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอนหรือสัญญาร่วมทุนกับเอกชนในการจัดทำบริการสาธารณะ

(๗) มติคณะรัฐมนตรี หรือมติคณะกรรมการที่แต่งตั้งโดยกฎหมาย หรือโดยมติคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ ให้ระบรายชื่อรายงานทางวิชาการ รายงานข้อเท็จจริง หรือข้อมูลข่าวสารที่นำมาใช้ในการพิจารณาไว้ด้วย

(๘) ข้อมูลข่าวสารอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อมูลข่าวสารที่จัดให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ตามวรรคหนึ่ง ถ้ามีส่วนที่ต้องห้ามมิให้เปิดเผยตามมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๕ อยู่ด้วย ให้ลบหรือตัดตอนหรือทำโดยประการอื่นใดที่ไม่เป็นการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้น

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็น ของประชาชน พ.ศ. 2548

ข้อ ๕ ก่อนเริ่มดำเนินการโครงการของรัฐ หน่วยงานของรัฐที่เป็นผู้รับผิดชอบโครงการ ต้องจัดให้มีการเผยแพร่ข้อมูลตามข้อ ๓ ให้ประชาชนทราบ และจะรับฟังความคิดเห็นของประชาชน โดยวิธีใดวิธีหนึ่งหรือหลายวิธีตามข้อ ๔ ด้วยก็ได้

หน่วยงานของรัฐที่เป็นผู้รับผิดชอบโครงการของรัฐที่มีผลกระทบต่อประชาชน เป็นส่วนรวมต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน โดยวิธีใดวิธีหนึ่งหรือหลายวิธีตามข้อ ๔ ก่อนเริ่มดำเนินการ

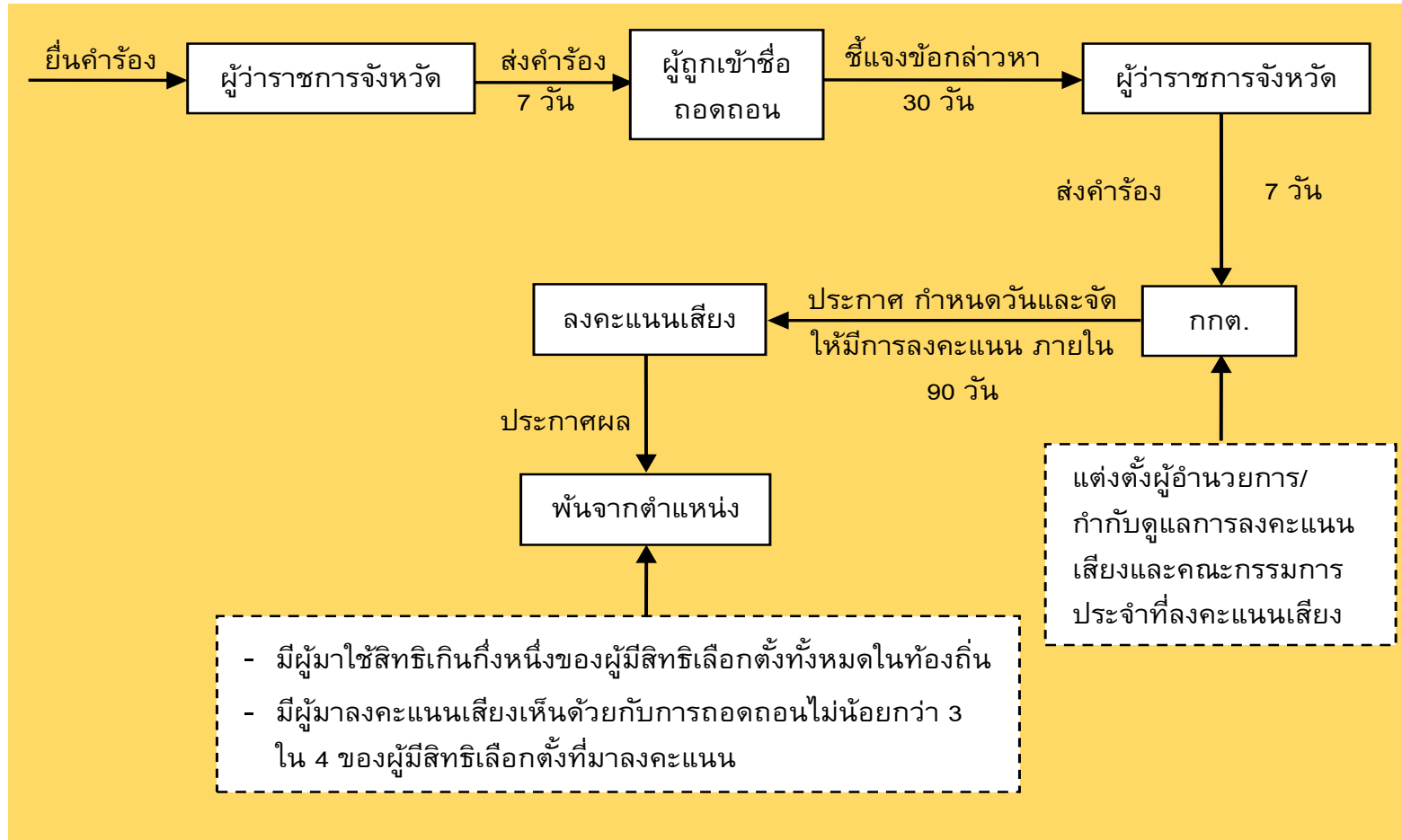
ข้อ ๖ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐมิได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนก่อนเริ่มดำเนินการโครงการของรัฐตามข้อ ๕ วรรคหนึ่ง เมื่อผู้มีส่วนได้เสียร้องขอ รัฐมนตรีสำหรับราชการ ส่วนกลาง ผู้ว่าราชการจังหวัดสำหรับราชการส่วนภูมิภาคหรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือผู้ว่าราชการ กรุงเทพมหานครสำหรับราชการของกรุงเทพมหานคร จะสั่งหน่วยงานของรัฐให้รับฟังความคิดเห็นของประชาชนก่อนก็ได้ ในกรณีเช่นนั้นให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน โดยเร็ว

พระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2542

แผนภาพ ขั้นตอนการเข้าชื่อและลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

พระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภา ท้องถิ่นหรือผู้บริหาร พ.ศ. 2542

ขั้นตอน การเข้าชื่อเสนอร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น

1. กำหนดให้ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เข้าชื่อร้องขอต่อประธานสภาท้องถิ่นเพื่อดำเนินการให้สภาท้องถิ่นพิจารณาออกข้อบัญญัติได้
2. ในการยื่นรายชื่อเพื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น คำร้องขอต้องประกอบด้วย ร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น ชื่อ ที่อยู่ และลายมือชื่อของผู้เข้าชื่อในการเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พร้อมรายชื่อของผู้เข้าชื่อพร้อมสำเนาบัตรประชาชน เสนอต่อสภาท้องถิ่น
3. ร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นที่เสนอนั้นจะต้องมีข้อกำหนดที่ชัดเจนเพียงพอได้ว่ามีความประสงค์จะตราข้อบัญญัติท้องถิ่นในเรื่องใด
4. ประธานสภาท้องถิ่นพิจารณาและนำเสนอที่ประชุมสภาท้องถิ่นเพื่อพิจารณาออกเป็นข้อบัญญัติท้องถิ่น

ประเภทการมีส่วนร่วม	ช่องทางที่กำหนดในกฎหมาย
1. การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการคัดสรรผู้นำท้องถิ่น	<ul style="list-style-type: none">● การเลือกตั้งผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่นโดยตรงและการเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของประชาชน
2. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	<ul style="list-style-type: none">● การเข้าถึงข่าวสารข้อมูลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร และรายงานผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น● การวางแผนพัฒนาท้องถิ่น● การจัดซื้อ-จัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น● การเข้าชื่อเสนอร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น● การมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น● การให้ข้อมูลและการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนก่อนการดำเนินโครงการที่มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชน รวมทั้งการลงประชามติท้องถิ่น
3. การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ	<ul style="list-style-type: none">● การเข้าชื่อถอดถอนผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น● การประเมินผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น● การร้องทุกข์ร้องเรียน● การฟ้องร้ององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่

การเปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การบริหารจัดการการมีส่วนร่วม

**There is no blueprint
for public participation,
No one method to follow**

ทัศนคติ (Mindset) ที่เอื้อต่อการบริหารจัดการการมีส่วนร่วมที่มีความหมาย

- ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง (people are at the center of development)
- ก่อมตน (ตระหนักในคุณค่าของความคิด ความรู้ของชาวบ้าน โลกนี้มีหลายเรื่องที่เราไม่รู้)
- เรียนรู้ที่ฟัง (ยอมรับในสิทธิในการให้ความคิดเห็นของประชาชน)
- แบ่งปันอำนาจ กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- ให้ความสำคัญกับกระบวนการ (การพัฒนาเป็นกระบวนการ ไม่ใช่การทำงานให้เสร็จ ได้ผลผลิตเท่านั้น)
- เสริมอำนาจผู้อื่น ๆ (เน้นการเสริมสร้างความสามารถของผู้อ่อนแอให้เข้มแข็ง เข้ามีส่วนร่วม และค้นหาทางออกด้วยตนเองได้)

5S : หลักการบริหารจัดการการมีส่วนร่วมของประชาชน

Starting Early : เริ่มต้นเร็วก่อนการตัดสินใจ

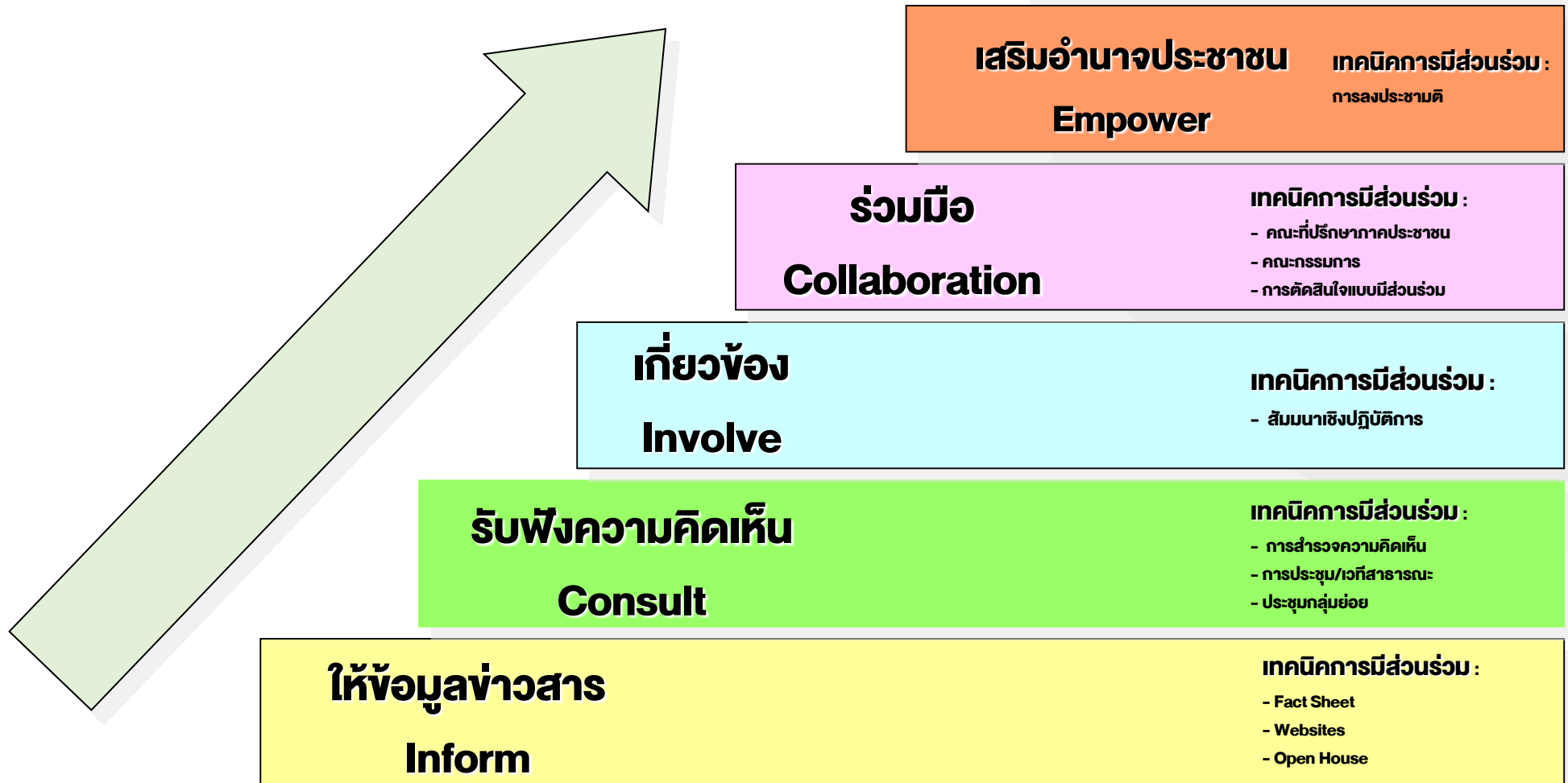
Stakeholders : ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต้องครอบคลุม

Sincerity : ความจริงใจเป็นฐานของความไว้วางใจ

Suitability : ยืดหยุ่น และเหมาะกับสถานการณ์

Sharing : สร้างให้เกิดความสนใจร่วม ความห่วงกังวลร่วมและได้รับประโยชน์ร่วม และมีความรับผิดชอบร่วม

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation Spectrum)

การนำสู่การปฏิบัติ

เพิ่มระดับหรือบทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชน

ให้ข้อมูลข่าวสาร
Inform

ปรึกษาหารือ
Consult

เข้ามามีบทบาท
Involve

สร้างความร่วมมือ
Collaboration

เสริมอำนาจ
Empower

เป้าหมาย :

เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน และเสริมสร้างความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับประเด็นปัญหา ทางเลือกและทางแก้ไข

เป้าหมาย :

เพื่อได้รับข้อมูลและความคิดเห็นจากประชาชนเกี่ยวกับสภาพปัญหา ทางเลือกและแนวทางแก้ไข

เป้าหมาย :

เพื่อร่วมทำงานกับประชาชนเพื่อสร้างความมั่นใจกับประชาชนว่าความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนจำได้รับการพิจารณา

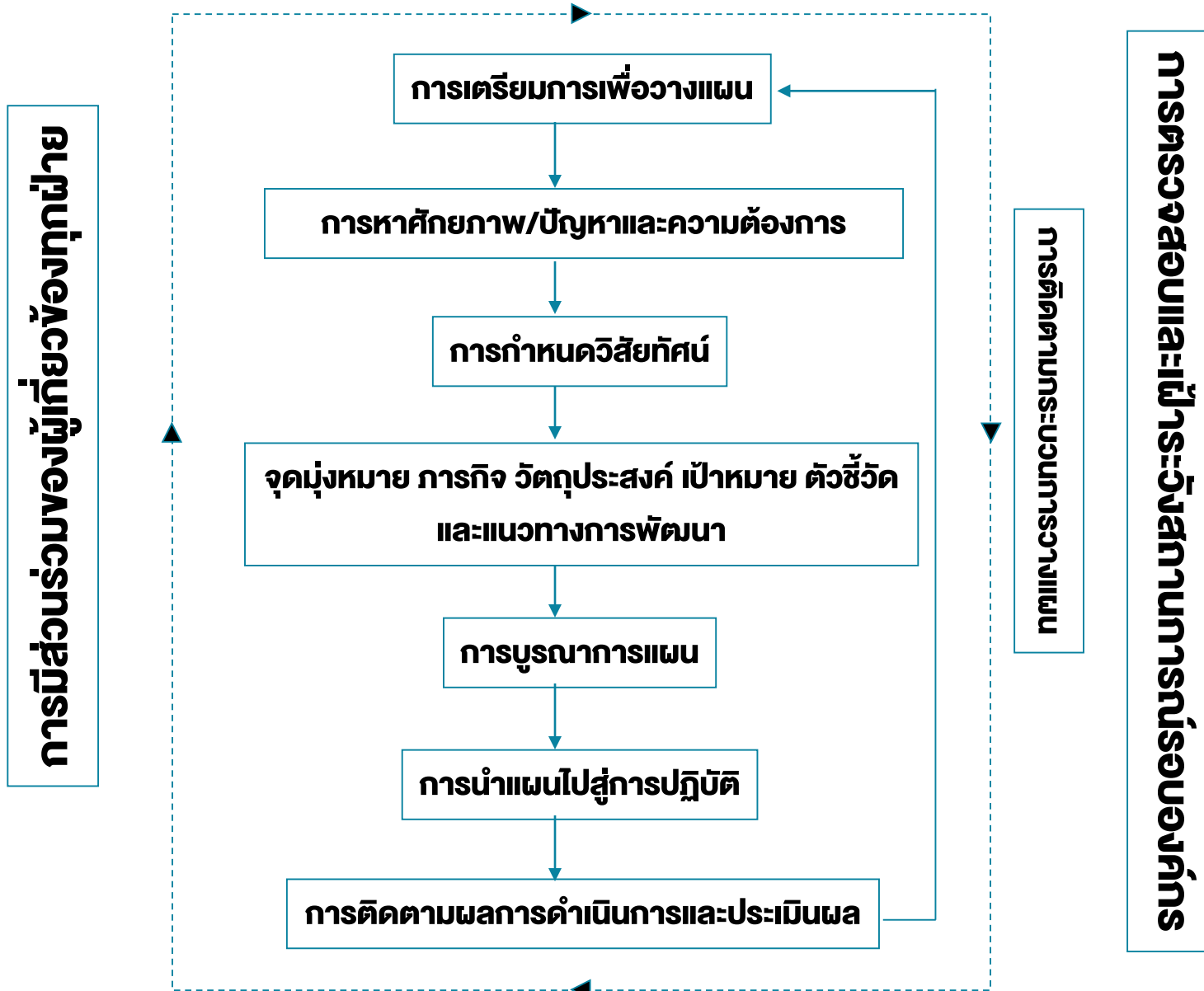
เป้าหมาย :

เพื่อเป็นหุ้นส่วนกับประชาชนในทุกขั้นตอนของการตัดสินใจตั้งแต่การระบุปัญหา พัฒนาการทางเลือก และแนวทางแก้ไข

เป้าหมาย :

เพื่อให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจ

ขั้นตอนในการวางแผนยุทธศาสตร์

การเตรียมการก่อนการจัดทำแผน

เตรียมคน

- ผู้บริหาร
- ทีมงาน
- ประชาชน

เตรียมข้อมูล

- ข้อมูลสถานการณ์การพัฒนา/ ศักยภาพการพัฒนา/หน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง
- องค์ความรู้ที่จำเป็น
- ระเบียบกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง

เตรียมเครื่องมือและกระบวนการ

- ขั้นตอนการจัดทำแผนเป็นปฏิทินเวลา
- อุปกรณ์ที่จำเป็น

ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นจัดประชุมประชาคมท้องถิ่นระดับจังหวัด เพื่อแจ้งแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น และรวบรวมข้อมูลปัญหา ความต้องการ โครงการจากประชาคมระดับจังหวัด

จัดประชุมคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาร่างแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อเสนอผู้บริหารท้องถิ่น

ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณามติร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นและประกาศใช้

ประกาศให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบโดยทั่วกันภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ประกาศใช้ และปิดประกาศโดยเปิดเผยไม่น้อยกว่า 30 วัน

ขั้นเตรียมการ

ขั้นดำเนินการจัดทำ

ขั้นนำไปปฏิบัติ

ขั้นติดตามและประเมินผล

จัดประชุมประชาคม ★

จัดประชุมสภาท้องถิ่น

ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ประกาศรายชื่อคณะกรรมการ

ค้นหาปัญหาและความต้องการ

จัดประชุมประชาคม ★

รวบรวมข้อมูลและแนวทาง

พิจารณาร่างแผนพัฒนา

เสนอผู้บริหารและอนุมัติแผนฯ

ประกาศให้เป็นที่ยอมรับโดยทั่วกัน

นำแผนฯไปเป็นแนวทางจัดทำงบประมาณ

กำหนดกรอบและแนวทาง

ดำเนินการติดตามและประเมินผล ★

เสนอรายงานต่อผู้บริหาร/สภาท้องถิ่น และคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

ประกาศผลการติดตามและประเมินผล

-คัดเลือกตัวแทนประชาคมเป็นคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น, คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น
- คัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิเป็นคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น และคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น

★ สามารถทำได้หลายวิธี เช่น การประชุมประชาคมหมู่บ้าน หรือการใช้แบบสอบถามสำรวจความคิดเห็น

เพื่อให้ประชาคมร่วมกันวิเคราะห์จัดกลุ่มประเด็นปัญหาและแนวทางการพัฒนาเพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์/แผนพัฒนาสามปี

คณะกรรมการติดตามและประเมินผลฯ สามารถมอบหมายให้ผู้อื่นดำเนินการติดตามและประเมินผลแทนได้ ทั้งนี้ภายใต้กรอบที่คณะกรรมการฯ กำหนด

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนา

- การเลือกตัวแทนประชาสังคมหรือผู้ผู้ทรงคุณวุฒิ ควรมีให้ครอบคลุมทั้งมิติเศรษฐกิจและสังคม หากมีกลุ่มต่างเชื้อชาติ ศาสนา ควรคำนึงถึงสัดส่วนตัวแทนด้วย และสำคัญมากควรคัดเลือกผู้ที่มีความรู้ความสามารถและมีเวลาเต็มใจอุทิศให้กับการทำงาน
- การเก็บข้อมูลปัญหาและความต้องการของประชาชน ควรทำด้วยวิธีที่หลากหลายและต่อเนื่อง รวมทั้งอาจมีนวัตกรรมที่ใช้ทุนทางสังคมมาช่วย ดังเช่น ตัวอย่างของเทศบาลตำบลเกาะคา อบจ.แม่ฮ่องสอน
- การจัดลำดับความต้องการควรให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วม โดยอยู่บนพื้นฐานของความจำเป็นที่แท้จริง เพื่อป้องกันความขัดแย้ง เช่น เทศบาลเขาสามยอด มีการแต่งตั้งให้ผู้นำชุมชนร่วมกันพิจารณาจัดลำดับโครงการ โดยมีการเก็บข้อมูลจริงและลงพื้นที่เพื่อเปรียบเทียบความจำเป็นเร่งด่วน
- เมื่อจัดทำแผนพัฒนา ควรมีการชี้แจงให้ประชาชนเข้าใจและเห็นชอบร่วมกัน เพื่อเป็นเข็มทิศในการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งมีการชี้แจงให้ประชาชนเห็นความก้าวหน้าดำเนินการตามแผนพัฒนา

คณะที่ปรึกษา (Advisory Group)

- ◎ เทคนิคการมีส่วนร่วมที่มุ่งนำตัวแทนกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียทั้งภายในและภายนอกองค์กรมาทำงานร่วมกันในรูปของคณะกรรมการ
- ◎ ประเภทของคณะที่ปรึกษา
 - คณะที่ปรึกษาประชาชนในท้องถิ่น (citizen advisory group)
 - คณะที่ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ (expert advisory group)
 - คณะที่ปรึกษาจากหลายฝ่าย (multi-party advisory group)

คณะที่ปรึกษา (Advisory Group) (ต่อ)

๑ การกำหนดกรอบบทบาทหน้าที่ของคณะที่ปรึกษารวมทั้งวิธีการให้คำปรึกษา

๑ การกำหนดคุณสมบัติและคัดเลือกสมาชิกของคณะที่ปรึกษา

- ระดับความเกี่ยวข้องหรือเชี่ยวชาญ/ ระดับการยอมรับ/ ระดับภาวะผู้นำ/ มีเวลาเพียงพอ

๑ การเชิญเข้าเป็นคณะที่ปรึกษา

๑ ข้อพึงระวัง

- การเลือกคณะที่ปรึกษา ถูกคน ถูกหน้าที่ในจำนวนที่เหมาะสม
- การให้ข้อมูล
- นำผลหรือข้อเสนอแนะมาพิจารณาอย่างจริงจัง

การสำรวจความคิดเห็นของประชาชน (Citizen Survey)

วิธีการที่เป็นระบบในการรวบรวมความคิดเห็นของประชาชนที่เกี่ยวข้องกับ

- คุณภาพการดำเนินงานขององค์กรปกครองท้องถิ่นและการบริการสาธารณะ
- ความไว้วางใจของสาธารณะ
- คุณภาพชีวิต
- ความเห็นต่อนโยบายปัจจุบัน และการพัฒนานโยบายและโครงการใหม่
- ความต้องการของคนในท้องถิ่น

เทคนิคการให้ข้อมูล

1. เอกสารข้อเท็จจริง (Fact Sheet)
2. จดหมายข่าว (Newsletter)
3. รายงานการศึกษา (Report Study)
4. การจัดทำวีดิทัศน์
5. การจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสาร (News Repositories)
6. ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อมวลชน
7. หอกระจายข่าวและสื่อมวลชน
8. ทัศนศึกษาและการเยี่ยมชมโครงการ
9. Website/ social media
10. VDO

เทคนิคการรับฟังความคิดเห็นหรือข้อมูล

1. การสัมภาษณ์รายบุคคล (Interview)
2. การสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group)
3. การแสดงความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์
4. การสำรวจความคิดเห็น (Citizen Survey)

เทคนิคการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

1. เวทีสาธารณะ (Public Forum)
2. การพบปะแบบไม่เป็นทางการ (Open House)
3. การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop)
4. คณะที่ปรึกษา (Advisory Group)
5. สานเสวนา (Deliberative Dialogue)
6. คณะลูกขุนพลเมือง (Citizen's Juries)

Stakeholders Analysis

Stakeholders หรือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หมายถึงปัจเจกชน กลุ่มและองค์กรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับประเด็นสาธารณะทั้งทางบวกและทางลบ ทั้งในด้านความสนใจและผลกระทบ ผู้มีส่วนได้เสียเสียในการศึกษานี้เป็นทั้งในภาครัฐด้วยกันและนอกภาครัฐ

ประโยชน์ของการทำ Stakeholder Analysis

- เพื่อทำให้กระบวนการมีส่วนร่วมมีความครอบคลุมผู้เกี่ยวข้องทั้งหมด (Inclusiveness) ลดโอกาสพลาดที่จะละเลยหรือหลงลืมกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง
- การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียช่วยในการเลือกยุทธศาสตร์และเทคนิคการมีส่วนร่วมที่เหมาะสม
- เพื่อพัฒนาความร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- เพื่อวางยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมได้ อาทิ เช่น ขอบเขตของโครงการ ระยะเวลา และงบประมาณ

Stakeholders Analysis

ขั้นตอนการจัดทำการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ดำเนินการอยู่บนฐานของข้อมูลที่เป็นจริง)

- ระบุผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด
- วิเคราะห์ว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการอย่างไร
- ประเมินอำนาจและความสำคัญในโครงการ
- เลือกยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมที่เหมาะสมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

Stakeholders Analysis

ขั้นตอนการระบุผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

1. ระบุรายชื่อ stakeholders ให้ครอบคลุมที่สุด โดยใช้เกณฑ์ในการระบุคือ การดำเนินงานในเรื่องนี้มีผลกระทบต่อ stakeholders กลุ่มใดบ้าง? พิจารณาทั้งในเชิงผลกระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่, ผลกระทบต่อประโยชน์เดิมที่ stakeholders ได้รับจากการดำเนินงานและผลกระทบต่อจุดยืนที่มีอยู่แล้วเดิมต่อการดำเนินงานฯ ทั้งในเชิงประเด็นและพื้นที่ ได้แก่ NGO, เครือข่ายภาคประชาชน (เครือข่ายอนุรักษ์ป่าชายเลน, เครือข่ายการจัดการลุ่มน้ำหรือเครือข่ายพิทักษ์สิทธิการปกป้องป่าชุมชน เป็นต้น)
2. ผลกระทบนั้น ทำให้ stakeholders ได้อะไร? เสียอะไร? หรือไม่เสีย ไม่ได้อะไรเลย? หรือมีทั้งส่วนที่ต้องเสียและมีส่วนที่ได้ประโยชน์เพิ่ม พิจารณาอย่างเจาะจง ชัดเจนที่สุด จึงจะพอประเมินปฏิกริยา (Interest/Level of Reaction) ของ stakeholders แต่ละกลุ่มได้ คม ชัด ลึกยิ่งขึ้น

Stakeholders Analysis

ขั้นตอนการวิเคราะห์ส่วนได้ส่วนเสีย

หลังจากระบุผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแล้ว ขั้นตอนนี้จะเป็นการวิเคราะห์ว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแต่ละกลุ่มแต่ละคนนั้นมีส่วนเกี่ยวข้องหรือได้รับผลกระทบจากการดำเนินการอย่างไร *ผลกระทบนั้น ทำให้ stakeholders ได้อะไร ? เสียอะไร ? หรือไม่เสีย ไม่ได้อะไรเลย ? หรือมีทั้งส่วนที่ต้องเสียและมีส่วนที่ได้ประโยชน์เพิ่ม พิจารณาอย่างเจาะจง ชัดเจน ที่สุด*

Stakeholders Analysis

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ส่วนเกี่ยวข้องหรือ มีส่วนได้ส่วนเสียในประเด็นนั้น
กรมควบคุมมลพิษ	ดูแลการกั้นน้ำเสีย ต้องการให้มีการติดตั้งระบบบำบัดน้ำเสีย มีงบประมาณสนับสนุน สามารถช่วยเรื่องเกี่ยวกับด้านเทคนิค วิชาการ
อบจ.	การสร้างโรงบำบัดน้ำเสีย
องค์กรพัฒนาเอกชน ระบุชื่อกลุ่ม และตัวแทน	ป้องกันดูแลสิ่งแวดล้อม แต่ห่วงใยปัญหาเรื่องการทุจริต ห่วงใยการเวนคืนที่และผลกระทบ

Stakeholders Analysis

ขั้นนี้เป็นการประเมินอำนาจหรืออิทธิพลของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยดูว่า บุคคล/กลุ่มองค์กรนั้นมีความสามารถเปลี่ยนแปลงหรือแทรกแซงทิศทางและการดำเนินงานของโครงการได้

- มีอำนาจ โดยเป็นผู้มีบารมี ทูตทางสังคมสูง และได้รับการยอมรับ
- มีอำนาจ โดยมีทรัพยากร อาทิ เช่น เงิน/การเมือง/มวลชนสมาชิก/ความเชื่อมโยงกับผู้มีอำนาจตัดสินใจ

ขั้นต่อไปเป็นการประเมินความสำคัญของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยดูว่า บุคคล/กลุ่ม/องค์กรนั้นมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับการดำเนินงานหรือไม่ ? การไม่เห็นด้วยและไม่เข้าร่วมจะส่งผลต่อการดำเนินงานหรือไม่ ?

- มีความสำคัญในฐานะเป็นผู้มีอำนาจทางกฎหมาย
- มีความสำคัญในฐานะเป็นผู้สนับสนุนทรัพยากร
- มีความสำคัญในฐานะเป็นกลุ่มเป้าหมาย

Stakeholders Analysis

ผู้มีส่วนได้ส่วน เสีย	ส่วนได้ส่วนเสียหรือ ส่วนเกี่ยวข้องและ ผลกระทบ	ระดับอำนาจ สูง ต่ำ	ระดับความสำคัญ สูง ต่ำ
กลุ่ม NGO	ปกป้องสิทธิมนุษยชน ได้รับการยอมรับจาก นานาชาติ	✓	✓
สมาคมคนพิการ แห่งประเทศไทย			
กรมสวัสดิการ สังคม			
กรมแรงงาน			
สื่อมวลชน			

Stakeholders Analysis

ขั้นประเมินอำนาจและกำหนดกลยุทธ์การมีส่วนร่วม

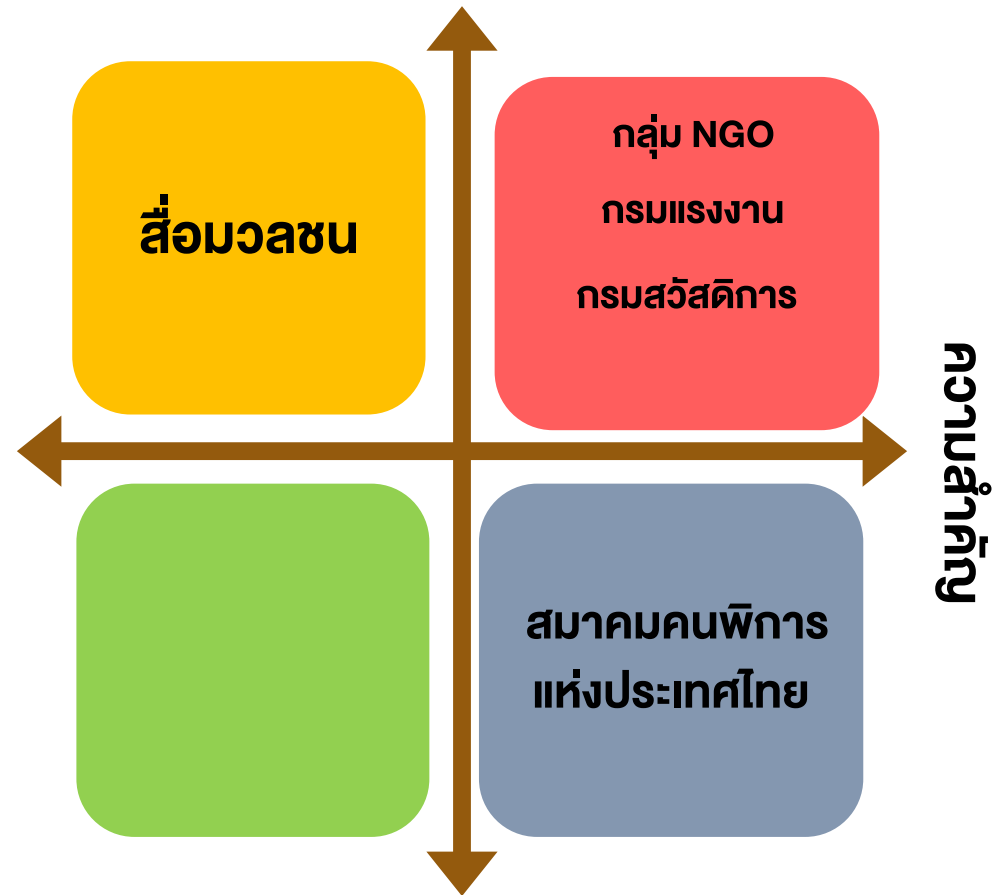
- นำข้อมูลจากตารางข้อมูลที่ได้ ใสใน 4 ช่องตามระดับอำนาจและความสำคัญ ดังตัวอย่างใน slide ต่อไป

Stakeholders Analysis

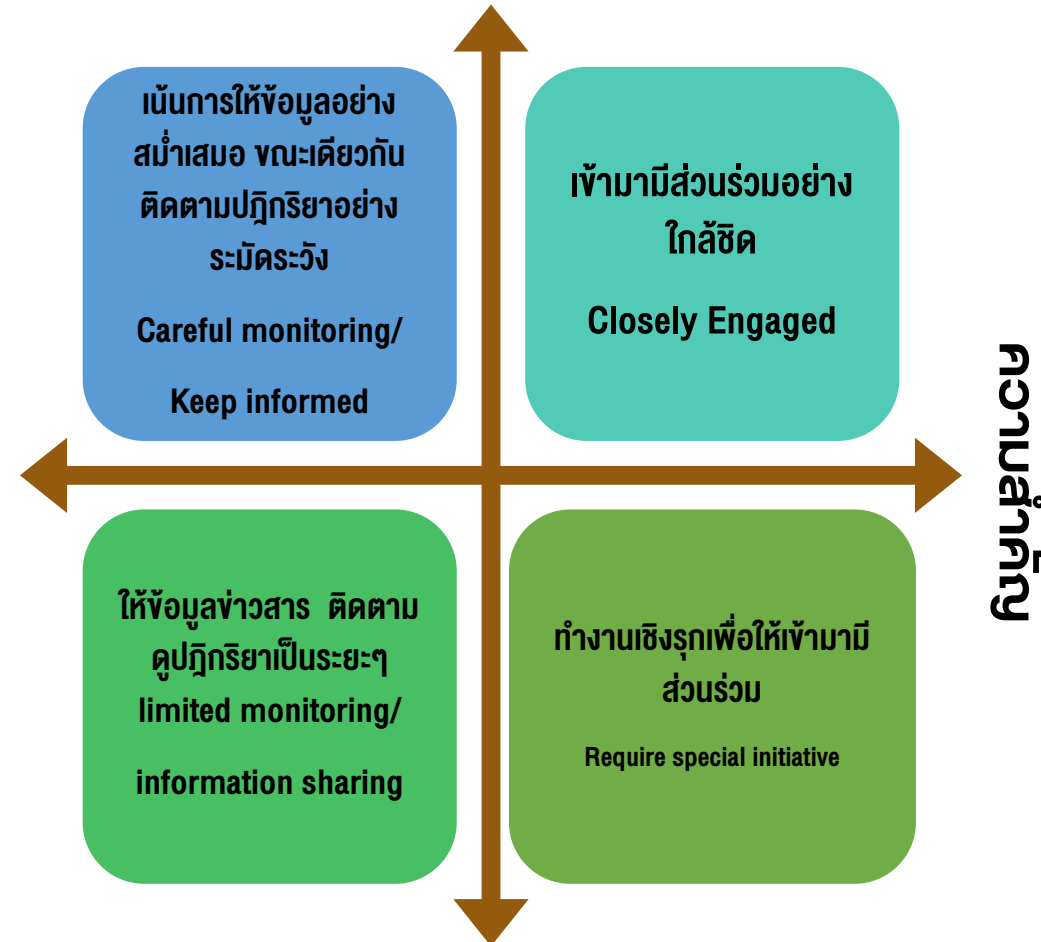
อำนาจและอิทธิพล

Stakeholders Analysis

อำนาจและอิทธิพล

กรณีศึกษา การมีส่วนร่วมของ ประชาชนในท้องถิ่น

การขับเคลื่อนเศรษฐกิจเมืองเก่าภูเก็ตด้วยวิถีชุมชน: นักสร้างสรรค์ท้องถิ่น (เทศบาลนครภูเก็ต)

เมื่อพูดถึงภูเก็ตคนจะนึกถึงสถานที่ท่องเที่ยวทางทะเล หมู่เกาะต่างๆ ทำให้เศรษฐกิจในตัวเมืองซบเซา เทศบาลจึงเกิดแนวคิดนำทุนวัฒนธรรม “อาคาร อาหาร อารมณ์” มาเป็นตัวชูโรงหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจเมืองเก่า เป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาเศรษฐกิจที่ประชาชนในพื้นที่เข้ามาร่วมแรง ร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมพัฒนาย่านเมืองเก่า ผ่านกิจกรรมและการจัดงานมหกรรมต่างๆ จนทำให้ภูเก็ตได้รับการประกาศขึ้นบัญชีมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมทั้งทางสถาปัตยกรรมชิโน-ยูโรเปียน และเมืองแห่งอาหาร (City of Gastronomy) จากยูเนสโก

จากกระบวนการการดำเนินงานการมีส่วนร่วม การสร้างโอกาส และการบูรณาการ ทำให้เกิดการสร้างกลุ่มนักคิด นักออกแบบ สร้างสรรค์ท้องถิ่น ที่เข้ามาช่วยออกแบบทิศทางพัฒนาเมืองเก่าภูเก็ต อีกทั้งยังเกิดระบบเศรษฐกิจที่เข้มแข็ง และเกิดการพัฒนาเมืองอย่างสร้างสรรค์และยั่งยืนกลายเป็น Creative City และเป็นโมเดลการพัฒนาให้กับเมืองอื่นๆ

โครงการ มหา'ลัยบ้านทุ่ง

องค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม อ.เมือง จ.เพชรบุรี

โครงการ มหา'ลัยบ้านทุ่ง เกิดขึ้นมาเนื่องจากปัจจุบันเยาวชนคนรุ่นใหม่ส่วนใหญ่ไปเรียนและทำงานที่กรุงเทพฯ ทำให้ประเพณี องค์ความรู้ในพื้นที่มีข้อมูลที่กระจุกกระจาย หรือหากไม่รวบรวมเก็บไว้ก็อาจทำให้สูญหายไปตามกาลเวลาได้

ด้วยเหตุนี้ทาง อบต. จึงเล็งเห็นความสำคัญขององค์ความรู้ ประเพณี และวัฒนธรรมต่างๆ จากทั้งคนในชุมชน และปราชญ์ชาวบ้านที่อยู่ในพื้นที่ จึงได้จัดศูนย์ข้อมูลสารสนเทศตำบลนาพันสามขึ้นเพื่อเป็นเข็มทิศสำคัญของชุมชนในการพัฒนาพื้นที่ และเก็บรวบรวมประวัติความเป็นมาของตำบลรวมถึงรางวัลต่างๆ ที่ได้รับซึ่งภายในศูนย์แบ่งออกเป็น 3 ห้อง คือ

1. ห้องศูนย์ข้อมูลสารสนเทศ ที่จัดแสดงอัตลักษณ์ ประวัติชุมชน จอบัญญัติชุมชน เป็นต้น
2. ห้องระดมสมอง เพื่อใช้เป็นพื้นที่แลกเปลี่ยนความเห็นในการพัฒนาชุมชน เป็นสภากาแฟของคนในพื้นที่
3. ห้องพัฒนาอย่างยั่งยืน ที่ใช้เป็นที่เก็บรวบรวมรางวัลต่างๆที่ได้รับ รวมทั้งเป็นบทเรียนให้กับเด็ก เยาวชน หน่วยงานต่างๆที่สนใจศึกษาดูงาน

โครงการ Smart MARKET คุณภาพชีวิตดี 4.0

เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี อ.เมือง จ.สุราษฎร์ธานี

โครงการนี้เป็นโครงการที่ประชาชนชุมชนสิริสุขมีส่วนร่วมในการจัดตั้งขึ้น ซึ่งเป็นผลมาจากการระบอบของ COVID-19 คณะกรรมการชุมชนจึงได้จัดตั้งกลุ่มไลน์ “ตลาดชุมชนสิริสุข” เพื่อเป็นช่องทางการช่วยเหลือสมาชิกในด้านต่างๆ เบื้องต้นก่อนถึงเทศบาล จากนั้นคนในชุมชนจึงต่อยอดให้เป็นช่องทางการซื้อขายสินค้า ทั้งอาหาร เครื่องดื่ม และบริการต่างๆ จากนั้นเมื่อจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จึงพัฒนาต่อเป็นรูปแบบ OPEN CHAT ซึ่งสามารถรองรับจำนวนสมาชิกได้ไม่จำกัด และทางเทศบาลได้มีการสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาชุมชนเข้มแข็ง และมีการประกวดชุมชนคุณภาพชีวิตดี ซึ่ง สิริสุข SMART MARKET ได้รับรางวัลชนะเลิศอันดับ 1

ปัจจุบันไลน์ตลาดชุมชนสิริสุข เปิดโอกาสให้สมาชิกในชุมชนข้างเคียงสามารถสั่งซื้อสินค้าและบริการผ่าน SMART MARKET ได้ เป็นการสร้างรายได้ และสัมพันธภาพแก่สมาชิกชุมชนข้างเคียง

โครงการกำจัดขยะอินทรีย์ปุ๋ยหมักแบบแห้ง เทศบาลเมืองทุ่งสง อ.ทุ่งสง จ.นครศรีธรรมราช

เทศบาลทุ่งสงมีปริมาณขยะมูลฝอยรวมประมาณ 50 ตันต่อวัน ซึ่งเป็นขยะแห้ง 40 ส่วน และขยะอินทรีย์ 60 ส่วน ซึ่งทางเทศบาลได้ดำเนินโครงการโดยใช้หลักการขยะ 3 อย่าง คือ วัสดุที่ใช้ไม่ได้ ขยะมีพิษ และขยะติดเชื้อ เริ่มจากเทศบาลเป็นหน่วยงานนำร่องและขยายผลสู่โรงเรียนในเทศบาล จำนวน 6 โรงเรียน จากผลการดำเนินงานทำให้มีชุมชนกว่า 20 ชุมชนของเทศบาลสนใจเข้าร่วมโครงการ จนทำให้เทศบาลสามารถนำขยะมูลฝอยมาใช้ประโยชน์และลดปริมาณขยะที่จะนำไปฝังกลบได้กว่า 50% และมีขยะเชื้อเพลิงจำหน่ายให้แก่บริษัทปูนซีเมนต์ไทย ทุ่งสง กว่า 600 ตัน

ในส่วนองขยะอินทรีย์ชาวบ้านได้มีการนำมาหมัก แต่ยังคงมีปัญหาเรื่องกลิ่น น้ำเสีย จึงได้ขอความร่วมมือเทศบาล เพื่อปรับปรุงระบบปุ๋ยหมักชีวภาพให้ดีขึ้นจึงได้คิดพัฒนาระบบ “ปุ๋ยหมักแห้ง” โดยใช้หลักการย่อยสลายจากเชื้อรา ซึ่งทำให้สร้างการมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน และท้องถิ่นร่วมกัน ผ่านระบบพี่เลี้ยงที่มีชุมชนพี่ชุมชนน้องร่วมกันเรียนรู้ ปฏิบัติ เกิดการบูรณาการความร่วมมือระหว่าง บ้าน วัด โรงเรียน

โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน นาตั้น กรีนวิลเลจ เฟสติวล องค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวนาง อ.เมือง จ.กระบี่

ตำบลอ่าวนาง เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดกระบี่ที่มีชื่อเสียง เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวทางทะเลของจังหวัดกระบี่ แต่การกระจายตัวของนักท่องเที่ยวยังคงกระจุกตัวอยู่ตามแหล่งท่องเที่ยวสำคัญๆ โดยไม่ได้เข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนนาตั้น ดังนั้นกลุ่มอาชีพในชุมชนนาตั้น 13 กลุ่ม จึงประชุมร่วมกัน แก้ไขปัญหา เสนอวิธี ด้วยการจัดโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนนาตั้น กรีนวิลเลจ เฟสติวล เสนอต่อ อบต.อ่าวนาง ให้ช่วยสนับสนุน เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวในจังหวัดและในประเทศให้เข้ามาเที่ยวในชุมชน โดย อบต. วิชากิจท่องเที่ยว ผู้นำชุมชน และอสม. ได้มีการประชุมร่วมกัน

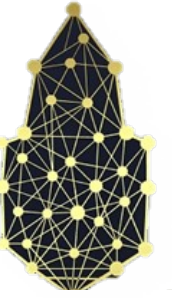
โครงการนี้ทาง อบต. ได้เข้ามาช่วยในเรื่องของงบประมาณสนับสนุน 150,000 บาท/ปี รวมถึงสนับสนุนด้านการจัดประดับตกแต่งสถานที่ ซึ่งนาตั้น กรีนวิลเลจ เฟสติวล สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเฉลี่ยแล้ว 800 คน/วัน สามารถสร้างรายได้มากกว่า 500,000 บาทรวมตลอดทั้งงาน ซึ่งส่งผลให้เกิดการกระตุ้นเศรษฐกิจในพื้นที่

สภาเมืองขอนแก่น ต้นแบบประชาธิปไตยภาคประชาชน

เทศบาลเมืองขอนแก่น อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

การประชุมสภาเมืองครั้งที่ 1

การประชุมสภาเมืองเพื่อแก้ไขปัญหารถติด

สภาเมืองขอนแก่น ต้นแบบประชาธิปไตยภาคประชาชน

เทศบาลเมืองขอนแก่น อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

- สภาเมืองขอนแก่นเริ่มต้นจากการจัดประชุมทำแผนพัฒนาเมืองแบบมีส่วนร่วมของเทศบาลนครขอนแก่นในปี พ.ศ. 2540 โดยได้รับความช่วยเหลือจากสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น คณะกรรมการประสานงานองค์การพัฒนาเอกชนภาคอีสาน และรัฐบาลประเทศเดนมาร์กภายใต้โครงการ DANCED ในช่วงเวลาดังกล่าว คณะผู้บริหารได้จัดให้มีการประชุมภาคส่วนต่างๆ (Focus Group) เพื่อรับฟังความเห็นและข้อเสนอแนะจากองค์กรภาคประชาชนในพื้นที่ที่มีต่อโครงการพัฒนาของเทศบาล เมื่อการประชุมในลักษณะดังกล่าวได้รับความสนใจจากชาวเมืองขอนแก่นเป็นอย่างมาก ในปี พ.ศ. 2541 คณะผู้บริหารของเทศบาลจึงได้สานต่อแนวคิดในการจัดเวทีรับฟังข้อมูล ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากประชาชนชาวเมืองขอนแก่นที่มีต่อการบริหารงานและการดำเนินโครงการต่างๆ ของเทศบาล และในที่สุดได้พัฒนามาเป็นการจัดประชุมสภาเมืองที่สืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ประชาชนจำนวนมากต้องการเข้าถึงข้อมูลของทางเทศบาลเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจ และต้องการให้เวทีสภาเมืองเป็นเวทีในการกำหนดทิศทางการพัฒนาเมืองในระยะยาว ซึ่งหลักการพื้นฐานที่สำคัญของการจัดประชุมสภาเมืองก็คือ ผู้บริหารของเทศบาลมีความเห็นว่าอำนาจในการบริหารเมืองของประชาชนมิได้จำกัดอยู่เพียงเฉพาะวันเลือกตั้งเท่านั้น หากแต่มีอำนาจอยู่ในมือตลอดเวลา ดังนั้นจึงต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงและรับรู้ความเป็นไปของเมืองขอนแก่นมากที่สุด นอกจากนี้ ยังเห็นว่าการบริหารเมืองขอนแก่นเปรียบเสมือนกับการที่ประชาชนซึ่งเป็นผู้ถือหุ้นว่าจ้างผู้จัดการให้บริหารเมือง เมื่อผู้จัดการคิดจะทำอะไรก็ตามจึงต้องแจ้งและสอบถามผู้ถือหุ้นก่อนจึงจะดำเนินการได้ เข้าทำนองว่า "ทะเลาะกันก่อนทำ" นั่นเอง ดังนั้น ในการประชุมสภาเมือง เทศบาลต้องทำให้ประชาชนมีข้อมูลประกอบการตัดสินใจที่พร้อมที่สุด ให้ความสำคัญกับการแลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็นในวงกว้าง มีการเชิญให้กลุ่มคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรง (Active citizen) เข้าร่วมอย่างทั่วถึง และจะเปิดโอกาสให้แก่ประชาชนทุกคนอย่างเท่าเทียมกันในการแสดงความคิดเห็น

นวัตกรรมการมีส่วนร่วม ของประชาชน

ผ่านการใช้อินเทอร์เน็ต (ในประเทศไทยและต่างประเทศ)

นวัตกรรมการบริหารจัดการเมือง Milton Keynes, United Kingdom

- เมือง Milton Keynes ทางตอนใต้ของอังกฤษ ครีรางวัลชนะเลิศในการประกวด Smart Cities UK Award 2017 มาถึง 3 รางวัล ทั้งในด้าน Data, ด้านการสื่อสาร และด้านพลังงาน
- หัวใจสำคัญในโครงการ Smart City ของเมืองนี้ คือการสร้าง Data Hub หรือศูนย์รวมข้อมูลที่ทันสมัย Data Hub จะถูกนำมาใช้ในหลายด้าน เช่น การขนส่งมวลชนที่เชื่อมโยงข้อมูลกับผู้ใช้งาน ไม่ว่าจะเป็นระบบจองรถสาธารณะและการจ่ายเงิน ทั้งยังมีแอปพลิเคชัน MotionMap ที่อธิบายการเคลื่อนไหวแบบเรียลไทม์ของคนและยานพาหนะทั่วทั้งเมือง รวมถึงข้อมูลของตารางเวลา ลานจอดรถ เส้นทางถนน และประเมินความแออัดในเส้นทางต่าง ๆ ของเมือง เพื่อช่วยให้ชาวเมืองหลีกเลี่ยงเส้นทางและช่วยในการตัดสินใจได้
- โครงการนี้ตั้งอยู่บนความเชื่อว่า ประชาชนคืออนาคตของเมือง จึงต้องเปิดโอกาส ฟังเสียงความต้องการของชาวเมือง โดยมีพื้นที่พูดคุยกับชาวเมืองถึงความคิด ผลกระทบจากกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ ทั้งยังมีแอปพลิเคชัน QuickChat ที่รวบรวมการสนทนาจากชาวเมือง และยังสามารถรายงานสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ เช่น รถบีบสมาซ่า หรือความต้องการอื่น ๆ เพื่อนำไปพัฒนา ปรับปรุงเมืองสมาร์ตมากขึ้นด้วย

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

- ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จคือ การสร้างความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งรัฐบาล ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน การจัดทำ datahub ที่มีประสิทธิภาพสูงเนื่องจากได้มหาวิทยาลัยที่มีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านจำนวนมาก การได้รับเงินสนับสนุนจากภาคเอกชนต่าง ๆ ทำให้มีงบประมาณในการวิจัยและพัฒนา และที่สำคัญคือโครงการนี้ให้ความสำคัญกับประชาชนผู้ที่สามารถจะสะท้อนปัญหาและความต้องการต่าง ๆ ได้อย่างดีที่สุด กิจกรรมและโครงการต่าง ๆ จึงเกิดขึ้นจากความต้องการของประชาชนที่สะท้อนปัญหาออกมา ท้ายที่สุดแล้วพบว่ามันสามารถแก้ไขปัญหามาให้ประชาชนได้อย่างตรงจุดอีกด้วย

นวัตกรรม e-Stockholm, Sweden

- เมือง Stockholm ประเทศสวีเดนมีเป้าหมายในการพัฒนาเมืองให้เป็นเมืองระดับโลกในปี 2030 จึงมีโครงการเกิดขึ้นมากมายเพื่อช่วยในการบริหารจัดการเมืองและการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน
- โครงการ e-Stockholm เป็นนวัตกรรม (Innovation) ที่ใช้ระบบเครือข่ายดิจิทัลในการช่วยจัดลำดับความสำคัญ ความต้องการ และอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน ซึ่งเน้นเพื่อการพัฒนาการให้บริการสาธารณะให้รวดเร็วและเข้าถึงประชาชนได้มากขึ้น เป็นระบบที่ชาญฉลาด และสามารถไว้วางใจได้ เนื่องจากการดำเนินงานตั้งอยู่บนฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big data) ที่เชื่อมถึงกัน

ตัวอย่างบริการที่อยู่ในโครงการ e-Stockholm

- **การสมัครเรียนในโรงเรียนผ่านระบบออนไลน์** บริการนี้เกี่ยวข้องกับการสมัครเรียนในโรงเรียนทำให้ผู้ปกครองเลือกโรงเรียนสำหรับบุตรหลานได้ง่ายขึ้น ผู้ปกครองสามารถติดตามว่าใบสมัครของบุตรหลานอยู่ในขั้นตอนคัดเลือกขั้นตอนนี้หรือไม่ บริการนี้ครอบคลุมทั้งโรงเรียนในส่วนของอปท. และโรงเรียนของเอกชน เป็นบริการที่เน้นความโปร่งใส มาสามารถตรวจสอบได้ทุกระบวนการของการคัดเลือก
- **โดอาરીผู้สูงอายุ** โดอารี่ผู้สูงอายุที่ว่าเป็นเหมือนบันทึกการดูแลผู้สูงอายุที่ผู้ดูแลได้บันทึกไว้ในแต่ละวัน เป็นวิธีที่ง่ายในการติดตาม การตัดสินใจ โดยใช้ข้อมูล เช่น รายละเอียดส่วนบุคคล แผนการดูแล และบันทึกมาตรการต่าง ๆ โดยความยินยอมของผู้สูงอายุ โดยผู้ใช้งานต้องมีรหัสดิจิทัลเพื่อเข้าสู่ระบบและดูข้อมูล ข้อมูลเหล่านี้ยังช่วยให้เมืองสามารถออกแบบบริการสาธารณะเพื่อผู้สูงวัยได้อย่างตรงจุด ตรงความต้องการอีกด้วย
- การใช้ระบบดิจิทัลออนไลน์ ทำให้ประชาชนเห็นถึงการบริหารงานของเมือง Stockholm ที่เน้นหลักธรรมาภิบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งความโปร่งใส ประชาชนสามารถติดตามกระบวนการทำงานของภาครัฐได้ตลอดเวลาแบบเรียลไทม์ เช่น การสมัครเรียนผ่านระบบออนไลน์ที่ใดกล่าวไปข้างต้น นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดความคุ้มค่า ลดการใช้ทรัพยากร ลดขั้นตอนในการทำงาน ที่สำคัญคือประชาชนได้รับการบริการที่สะดวก รวดเร็ว ไม่ต้องไปถึงหน่วยงานก็สามารถรับบริการได้

Urban Forest Visual Map

Melbourne, Australia

โครงการ Urban Forest Visual Map เมืองเมลเบิร์น ประเทศออสเตรเลีย เป็นโครงการที่เกิดจากแนวคิดยุทธศาสตร์ป่าในเมือง (Urban Forest Strategy) โดยสภาเมืองเมลเบิร์นทำการรวบรวมข้อมูลต้นไม้กว่า 70,000 ต้น ทั้งชนิดพันธุ์ และอายุของต้นไม้เข้ามาไว้ในฐานข้อมูลกลางของเมืองในรูปแบบของเว็บไซต์แผนที่ที่ระบุตำแหน่งต้นไม้ทุกต้นในเมือง ทั้งนี้เพื่อให้ต้นไม้แต่ละต้นมี รหัสประจำต้น และ e-mail”เป็นของตนเอง ซึ่งช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในการแจ้งปัญหาหรือรับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ดูแลด้านพฤกษศาสตร์ของเมืองในการดูแลต้นไม้ที่ตนรับมา (ผ่านโครงการ Adopt a Tree Through Your Social Network ซึ่งเป็นโครงการที่ให้ประชาชนร่วมกันดูแลต้นไม้ผ่านโดยการส่งอีเมลแจ้งความผิดปกติเกี่ยวกับต้นไม้ที่ตนดูแลอยู่) โครงการ Urban Forest Visual Map เกิดขึ้นจากความต้องการของสภาเมืองเมลเบิร์นที่ต้องการส่งเสริมให้พลเมืองมีความภูมิใจในความเป็นเมืองสีเขียวและเพื่อเป็นการรักษาต้นไม้ให้อยู่คู่เมืองให้นานที่สุด รวมถึงเป็นการลดภาวะโลกร้อนได้อีกทางหนึ่ง

Map colours and symbols

Colour Useful Life Expectancy (ULE) *

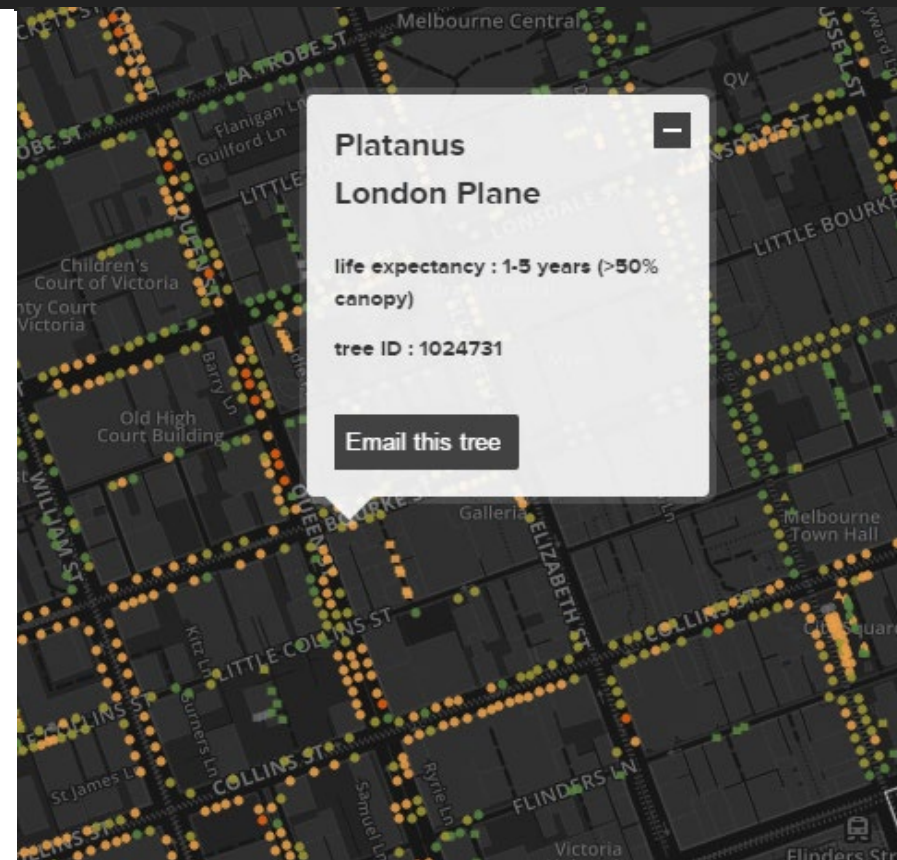
	More than 20 Years	Healthy
	Less than 20 Years	At Risk
	Less than 10 Years	Declining
	Less than 5 Years	Dying
	Unknown	

Tree Symbols By Genus

	Eucalyptus
	Platanus Plane Trees
	Ulmus Elms
	Corymbia Gums
	Quercus Oaks
	Other

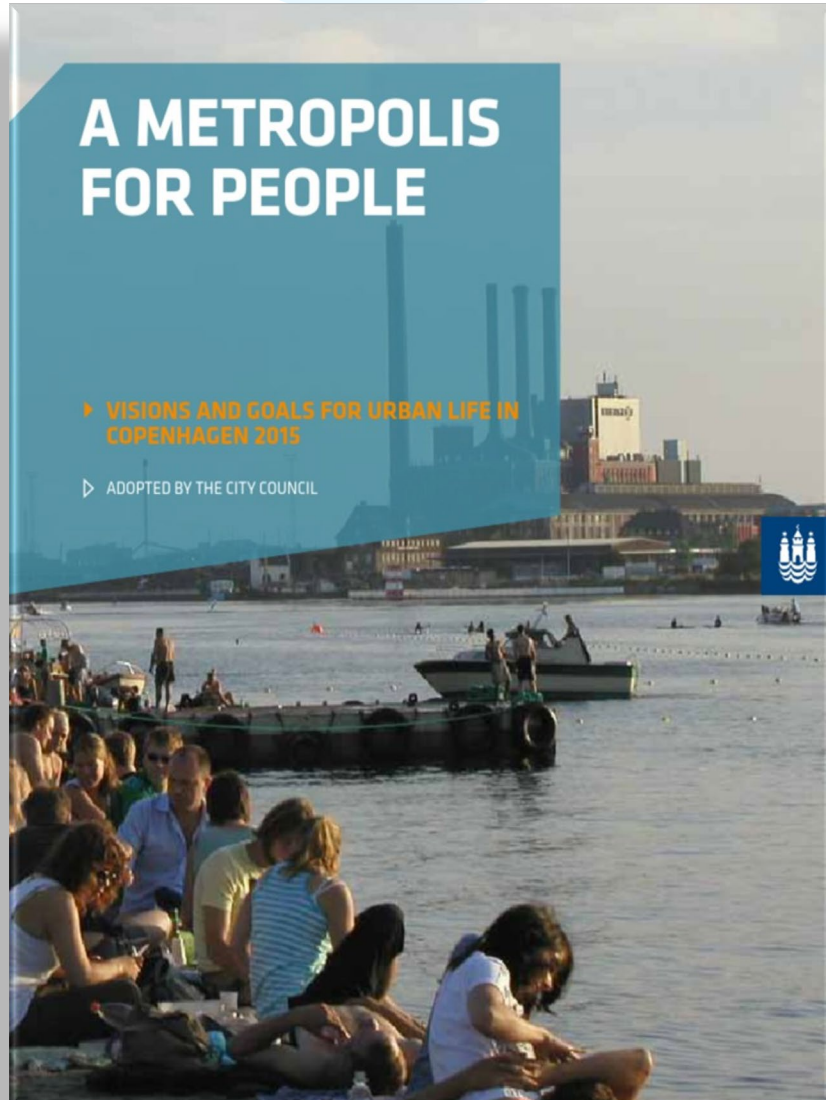
แผนที่ต้นไม้ ช่วยให้ประชาชนที่อยู่ใกล้ต้นไม้แต่ละต้นสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลรักษาต้นไม้โดยการส่งข้อมูลความผิดปกติของต้นไม้ที่พวกเขาพบเห็นไปที่ e-mail ประจำต้นไม้ทุกๆ แล้วต้นไม้เหล่านั้นจะมี e-mail ตอบกลับมา ซึ่งก็คือเจ้าหน้าที่ที่ดูแลต้นไม้เหล่านั้นนั่นเอง หลังจากนั้นสภาเมืองก็จะจัดส่งเจ้าหน้าที่เข้าไปดูแลรักษา นอกจากนี้ประชาชนสามารถมีส่วนช่วยดูแลรักษาต้นไม้ด้วยตนเองได้อีกด้วย โดยการส่ง e-mail มาสอบถามวิธีการดูแลรักษาต้นไม้จากเจ้าหน้าที่เมือง จากนั้นเจ้าหน้าที่ก็จะคอยติดตาม (Monitor) การเจริญเติบโตของต้นไม้ และคอยตรวจดูอัตราการลดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ของต้นไม้เหล่านี้อีกทางหนึ่งด้วย

A Metropolis For People

Copenhagen, Denmark

A Metropolis For People เป็นเอกสารเล่มหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับวิสัยทัศน์การพัฒนาเมืองของ Jan Gehl สถาปนิกและนักพัฒนาเมืองคนสำคัญของโลกร่วมกับทุกภาคส่วนในเมืองโคเปนเฮเกนร่วมกันจัดทำขึ้นมา โดยเน้นที่ “คน” เป็นศูนย์กลาง โดยได้ตีพิมพ์เผยแพร่ในปี 2012 โดยหัวใจหลักของการพัฒนามีอยู่ 3 อย่าง ได้แก่

1. การสร้างพื้นที่สาธารณะให้มากขึ้น เนื่องจากเห็นว่าการพัฒนาประชาชนในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น สุขภาพ (ให้ความสำคัญอันดับหนึ่ง) เศรษฐกิจ และศักยภาพของคนในด้านอื่น ๆ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีพื้นที่ให้เกิดการรวมตัวเพื่อทำกิจกรรม สร้างไอเดียใหม่ ๆ เพื่อสุขภาพที่แข็งแรง ซึ่งประชาชนทุกคนสามารถมาใช้ประโยชน์ร่วมกันได้ ประกอบไปด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1. The City As A Stage ให้เมืองเป็นเหมือนเวทีแห่งการแสดงของทุกคน 2. Mocca and Market พัฒนาย่านการค้าและพื้นที่สาธารณะให้เป็นแหล่งพบปะสังสรรค์ของคนในเมือง 3. A City For Play and Movement เน้นพื้นที่สำหรับการออกกำลังกายและนันทนาการเพื่อการสร้างสุขภาพที่ดีแก่ชาวเมือง และ 4. A City for All เน้นให้เมืองเป็นที่สำหรับทุกคน ไม่ว่าจะเป็นคนพิการ ผู้ด้อยโอกาส เน้นการออกแบบแนว Universal Design ที่ตอบโจทย์การใช้ชีวิตของทุก ๆ คน
2. กระตุ้นให้ชาวเมืองออกมาเดินมากขึ้น “การนั่งนานไปเป็นปัญหาต่อสุขภาพไม่แพ้การสูบบุหรี่” นี่คือนสิ่งที่ Jan Gehl คิด การที่คนออกมาเดินนั้นไม่เพียงช่วยเรื่องสุขภาพเท่านั้น แต่ยังช่วยให้เกิดบรรยากาศของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนในเมืองในพื้นที่นอกที่อยู่อาศัยและที่ทำงาน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ช่วยเพิ่มบรรยากาศความน่าอยู่ของเมือง นอกจากนี้ยังเพิ่มเส้นทางจักรยานให้สามารถเดินทางได้ทั่วเมือง ปลุกต้นไม้ริมถนนให้ร่มเงาแก่ผู้เดิน เพื่อส่งเสริมให้คนออกมาเดินข้างนอกกันมากยิ่งขึ้น
3. สนับสนุนให้ผู้คนออกมาใช้เวลาภายในเมืองมากยิ่งขึ้น ด้วยการงานและความเร่งรีบของเมืองหลวงทำให้บางครั้งเรามองข้ามว่าเมืองมีอะไรให้เราได้ดื่มด่ำหรือรื่นรมย์

Madrid, Spain

Decide Madrid นวัตกรรมแพลตฟอร์มการเปิดพื้นที่ออนไลน์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของเมืองในด้านต่างๆ 4 รูปแบบ ได้แก่

- 1) การจัดทำงบประมาณแบบมีส่วนร่วม
- 2) การจัดทำข้อเสนอเพื่อพัฒนากฎหมายใหม่
- 3) การแสดงความคิดเห็นและลงคะแนนเสียงต่อการดำเนินการของสภาเมืองผ่านการปรึกษาหารือได้
- 4) การเสนอแนะหรือคัดค้านงานด้านต่างๆต่อสภาเมือง

ซึ่งการเปิดพื้นที่ของ แพลตฟอร์ม Decide Madrid เพื่อให้การดำเนินการของภาครัฐมีความโปร่งใสและให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจของรัฐ

กระบวนการ Decide Madrid

1

ประชาชนยื่นข้อเสนอ
โครงการพัฒนา

ผู้อยู่อาศัยในมาดริดสามารถยื่นข้อเสนอสำหรับการใช้จ่ายของโครงการพัฒนาในระดับเมืองหรือในเขตใดเขตหนึ่ง โดยประชาชนเข้าถึงกระบวนการนี้ผ่านเว็บไซต์ด้วยบัญชีที่ได้รับการยืนยัน หรือหากไม่สามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตที่บ้าน ก็สามารถใช้งานได้ที่สำนักงานบริการพลเมือง (Citizen Service Offices) 26 แห่งทั่วเมือง

2

ประชาชนโหวต
สนับสนุนข้อเสนอ

ประชาชนสามารถเลือกลงคะแนนเพื่อสนับสนุนข้อเสนอโครงการในเขตที่ไม่ได้อาศัยอยู่ได้ เพราะอาจเป็นเขตที่ทำงาน ที่จับจ่ายซื้อของ หรือเป็นที่ที่สมาชิกในครอบครัวอาศัยอยู่ แต่ประชาชนสามารถเลือกเขตที่จะลงคะแนนได้เพียงหนึ่งเขตเท่านั้น

3

วิเคราะห์ข้อเสนอ
โครงการ

ข้อเสนอโครงการจะได้รับการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบคุณสมบัติต่างๆ เช่น ผู้ยื่นเป็นพลเมืองที่ถูกต้องตามกฎหมาย ต้นทุนของโครงการมีความเหมาะสมกับงบประมาณของสภา

ที่ผ่านมา Decide Madrid ประสบความสำเร็จในการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน เช่น ในโครงการสร้างจัตุรัส “Plaza de España” ของเมือง ให้เป็นพื้นที่สาธารณะ ซึ่งมีประชาชนเกือบ 3 หมื่นคนที่มีส่วนร่วมในการเสนอและลงคะแนนเสียง

4

คัดเลือกโครงการ

โครงการถูกเลือกจากโครงการที่มีคะแนนเสียงมากที่สุดตามลำดับ ไปจนกว่าจะเต็มงบประมาณและโครงการที่ได้รับการเลือกจะนำไปบรรจุอยู่ในข้อเสนองบประมาณทั่วไปของเมือง

เพิ่มช่องทางการร้องเรียน ผ่าน Application...คุณ : กรณีศึกษากรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย

Jakarta Smart City ได้มีการนำเทคโนโลยีแบบ Open Data มาใช้ในการเปิดรับข้อมูล/เรื่องร้องเรียนจากประชาชน ผ่านความร่วมมือระหว่างรัฐบาลกับบริษัท คลู รามา ราติคยา ที่ร่วมกันออกแบบแอปพลิเคชัน “Qlue” ซึ่งได้รับแรงบันดาลใจจากการที่ประชาชนไม่มีช่องทางในการร้องเรียนปัญหาและต้องการลดขั้นตอนในการทำงานลง แอปพลิเคชันนี้เปิดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยการส่งภาพถ่ายและการระบุตำแหน่ง (location) ของแหล่งที่เกิดปัญหาลง จากนั้นระบบจะนำข้อมูลไปประมวลผลและรายงานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างรวดเร็ว เมื่อมีการรายงานปัญหาไปแล้ว ระบบจะมีการวัดระยะเวลาในการดำเนินการ ข้อมูลด้านเวลาจะถูกนำไปประมวลผลแล้วแสดงออกมาในรูปแบบกราฟ เพื่อแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาของรัฐ นอกจากนี้ยังแสดงผลของความสำเร็จได้เช่นกัน หากระบบรายงานปัญหาไปแล้วแต่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องแก้ไขล่าช้าหรือไม่สามารถแก้ไขได้ ระบบจะทำการสอบถามไปยังหน่วยงานถึงปัญหาที่เกิดขึ้น หากพบว่ามีปัญหาระบบจะประสานไปยังหน่วยงานอื่น ๆ ให้เข้าไปช่วยเหลือ และท้ายที่สุด เมื่อปัญหาได้รับการแก้ไขระบบจะส่ง Feedback กลับไปยังผู้ใช้งานให้ทราบ

เทศบาลเข้าถึงประชาชน ผ่าน LINE@yalacity

: กรณีศึกษาเทศบาลนครยะลา

Social media คือ สื่อยุคใหม่ที่เข้ามามีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวันของเราทุกคน สิงหาคม 2560 ท่านนายก พงษ์ศักดิ์ ยิ่งชนม์เจริญ นายกเทศมนตรีเทศบาลนครยะลาจึงได้เพิ่มช่องทาง Social media ใหม่ ๆ ในการสื่อสารองค์การแบบ Two Way Communication ระหว่างเทศบาลกับประชาชน ได้แก่ Line@yalacity และ Fb : เทศบาลนครยะลา Yalacity เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้ข้อมูล-ข่าวสาร ร่วมเสนอปัญหา/ความต้องการตลอดจนร่วมเสนอไอเดียและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อพัฒนาเมืองนครยะลาต่อไป

ประชาชนสามารถเข้ามาเป็นสมาชิกในกลุ่มไลน์ดังกล่าวได้ด้วยตนเอง หากพบว่าเกิดปัญหาหรือไม่ได้รับบริการสาธารณะในส่วนใดของเทศบาลก็สามารถแจ้งผ่านไลน์ได้ หลังจากที่ได้รับเรื่องแล้ว ท่านนายกจะมอบหมายให้หน่วย/แผนกที่มีความเกี่ยวข้องลงไปศึกษาปัญหาหน้างานและดำเนินการแก้ไขทันที พร้อมทั้งต้องรายงานผลผ่านไลน์ @yalacity นี้ด้วย เพื่อให้ประชาชนได้ทราบความคืบหน้าไปพร้อม ๆ กัน อย่างไรก็ตาม บริการนี้ยังมีค่าใช้จ่ายรายเดือนที่ทางเทศบาลต้องรับผิดชอบ แต่ถือว่าเป็นการลงทุนที่น้อยแต่คุ้มค่า อีกทั้งยังสะดวกต่อประชาชนผู้รับบริการอีกด้วย

เทศบาลนครยะลาเพิ่มช่องทางใหม่

ให้ท่านติดต่อสื่อสารกับเราทาง Line ได้สะดวกยิ่งขึ้น
เพียงสแกน QR code หรือเพิ่มเพื่อนโดยพิมพ์ @Yalacity

พร้อมแล้วไหน.. กับประชาธิปไตยใกล้มือ?

วัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ "เลือกตั้งท้องถิ่น"

เริ่มเล่น

THANK
YOU

